DECISIO

ARBEIDSMIGRANTEN IN DE DUIN- EN BOLLENSTREEK

EINDRAPPORT

ECONOMISCH ONDERZOEK EN ADVIES

DECISIO

TITEL

Arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek

DATUM

12 maart 2026

STATUS RAPPORT

Eindrapport

OPDRACHTGEVER

Gemeenten Noordwijk, Hillegom, Lisse, Teylingen en Katwijk

PROJECTTEAM DECISIO

Gerwin van der Meulen
Max Celant
Meander Verbeek

CONTACTGEGEVENS DECISIO | ECONOMISCH ONDERZOEK EN ADVIES

Valkenburgerstraat 212
1011 ND Amsterdam
T 020 – 67 00 562
E info@decisio.nl
I www.decisio.nl

DECISIO

Inhoudsopgave

Samenvatting 1

1. Inleiding 4
   - 1.1 Aanleiding, vraagstelling en aanpak 4
   - 1.2 Definities 5
   - 1.3 Leeswijzer 6
2. Economische situatie 7
   - 2.1 Aantal werkende arbeidsmigranten 7
   - 2.2 Belangrijkste woon-werkrelaties 10
   - 2.3 Prognose werkende arbeidsmigranten 12
3. Woonsituatie 17
   - 3.1 Aantal (geregistreerd) woonachtige arbeidsmigranten 17
   - 3.2 Prognose wonende arbeidsmigranten 21
   - 3.3 Huisvestingssituatie 25
4. Impact op maatschappelijke voorzieningen 30
   - 4.1 Welzijnswerk en sociale integratie 30
   - 4.2 Onderwijs en taalvoorziening 31
   - 4.3 Zorg 33
5. Economische impact van arbeidsmigranten 35
   - 5.1 Bijdrage via consumentenuitgaven 35
   - 5.2 Bijdrage via arbeid 36
   - 5.3 Gehanteerde definities 37

Bijlage 1: Methodiek 38

Bijlage 2: Achtergrondcijfers 40

Samenvatting

Achtergrond en aanpak

De Duin-en Bollenstreek (gemeenten Noordwijk, Hillegom, Lisse, Teylingen en Katwijk) hebben aan Decisio gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de omvang en belangrijke kenmerken van de doelgroep arbeidsmigranten in de regio, met daarbij een blik op de huisvestingssituatie en -opgave. Dit onderzoek deden we op basis van de Decisio Monitor Internationals (via CBS Microdata). Inzichten uit de data zijn aangevuld met circa 20 gesprekken met bedrijven, uitzenders, huisvesters, maatschappelijke organisaties en zorginstellingen.

Vraag 1: Hoe heeft het aantal werkende arbeidsmigranten zich ontwikkeld in de Duin-en Bollenstreek sinds 2010, en wat is de prognose van het aantal tot 2040?

In 2024 werkten in de Duin-en Bollenstreek 8.815 arbeidsmigranten. In de periode 2010-2024 groeide het aantal werkende arbeidsmigranten jaarlijks gemiddeld met 2,8 procent. Voor de periode 2019-2024 ging het voor de regio om een gemiddelde jaarlijkse afname van 2,2 procent. De belangrijkste werkgemeenten zijn Noordwijk en Hillegom. Sinds 2022 is het aantal werkende arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek afgenomen. Op basis van een drietal scenario's is de ontwikkeling van het aantal werkende arbeidsmigranten geprognotiseerd. Verwacht wordt dat de groep arbeidsmigranten in de toekomst potentieel groeit tot 9.900 tot 17.400 in 2040. Factoren die hierop invloed hebben, zijn onder andere welvaartsontwikkelingen in zowel Nederland als het land van herkomst, krapte op de arbeidsmarkt, technologische vooruitgang, landelijk-en of lokaal internationaliseringsbeleid en aanbod huisvesting.

Vraag 2: Wat zijn de belangrijkste kenmerken van de arbeidsmigranten in de Duin en Bollenstreek?

De belangrijkste kenmerken van de groep arbeidsmigranten zijn:

- Herkomst: veruit het grootste deel van de arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek heeft de Poolse nationaliteit (80 procent). Naar verwachting wordt het type herkomstland steeds diverser met meer andere nationaliteiten uit Oost-Europa;
- Geslacht: de man-vrouw verhouding van arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek is 53 procent tegenover 47 procent. Deze verdeling is niet veranderd ten opzichte van voorgaande jaren;
- Bedrijfssector: de meeste arbeidsmigranten zijn actief in de landbouw, groothandel, zakelijke dienstverlening en horeca. Meer dan de helft van de arbeidsmigranten is werkzaam via een uitzendbureau (65%). Uit de gesprekken halen we op dat arbeidsmigranten via een uitzendbureau veelal werken in de

land- en tuinbouw, logistiek en industrie. Land- en tuinbouw is een (zeer) belangrijke sector in de regio, maar er komt ook steeds meer vraag vanuit andere sectoren naar arbeidsmigranten, zoals de zorg.

- Verblijfsduur: de verblijfsduur van arbeidsmigranten is sterk afhankelijk van de sector waarin zij werkzaam zijn en loopt uiteen van enkele weken tot meer dan een jaar. Gemiddeld zien we dat 32 procent na een jaar nog economisch actief is, na twee jaar is dit 16 procent. Piekmomenten verschillen ook per sector: in de bollenteelt is het mei tot november een drukke periode. In de land- en tuinbouw zijn dit vooral de oogstseizoenen (juni – augustus). Voor de industrie geldt dat dit over het algemeen het hele jaar doorloopt.

Vraag 3: Hoeveel arbeidsmigranten zijn (geregistreerd) woonachtig in de Duin-en Bollenstreek en wat is daarbij de prognose tot 2040? En hoe is hun huisvesting georganiseerd?

In de Duin-en Bollenstreek woonden in 2024 3.815 BRP-geregistreerde arbeidsmigranten. Dit aantal is naar verwachting een onderschatting, omdat niet elke arbeidsmigrant zich registreert. In de periode 2010-2024 groeide het aantal (geregistreerde) arbeidsmigranten jaarlijks gemiddeld met 4,5 procent. Voor de periode 2019-2024 ging het om een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,1 procent. Noordwijkerhout en Noordwijk-Binnen zijn de locaties waar de meeste geregistreerde arbeidsmigranten verblijven. Op basis van een drietal scenario's is de ontwikkeling van het aantal wonende arbeidsmigranten geprognotiseerd. Hierin wordt rekening mee gehouden dat een deel van de arbeidsmigranten niet BRP-geregistreerd is. Verwacht wordt dat de groep arbeidsmigranten in de toekomst potentieel groeit tot circa 8.900 tot 15.400 in 2040. Factoren die hierop invloed hebben, zijn onder andere welvaartsontwikkelingen in zowel Nederland als het land van herkomst, krapte op de arbeidsmarkt, technologische vooruitgang, landelijk-en of lokaal internationaliseringsbeleid en aanbod huisvesting.

Afgezet tegen het bevolkingsaantal in de Duin-en Bollenstreek, vormt het aandeel wonende arbeidsmigranten in potentie dan 4,4 tot 7,0 procent. Van de toename van het aantal wonende arbeidsmigranten zal naar verwachting vooral short-stay verblijf het grootste aandeel vormen.

Een groot deel van de arbeidsmigranten die in de Duin-en Bollenstreek werkt, wordt geworven via uitzendbureaus. Vaak wordt huisvesting ook via deze uitzenders geregeld. Het is voor bedrijven en uitzenders in toenemende mate een uitdaging om voldoende huisvesting in de regio te vinden voor hun werknemers; er wordt aangegeven dat er een tekort aan huisvesting is.

Vraag 4: Wat is de impact van arbeidsmigranten op maatschappelijke voorzieningen?

Arbeidsmigranten vervullen een belangrijke rol in de Duin-en Bollenstreek, maar hun gebruik van maatschappelijke voorzieningen blijft beperkt. Door lange werktijden, ploegendiensten en een vaak tijdelijk verblijf sluiten welzijnsinitiatieven, onderwijsvoorzieningen en taalondersteuning onvoldoende aan op hun dagelijks leven. Arbeidsmigranten komen (vooral) naar de Duin-en Bollenstreek om inkomen met werk te verdienen, en de behoefte om deel te nemen aan sociale activiteiten is beperkt, en informatie bereikt hen niet altijd goed. Waar de impact op welzijn, onderwijs en taal klein is, is het gebruik van eerstelijnszorg aanzienlijk groter. Op individueel zorginstellingniveau kan de zorgvraag vanuit arbeidsmigranten van invloed zijn op de capaciteit, maar het komt niet naar voren dat de aanwezigheid van arbeidsmigranten tot regio-brede overbelasting van zorg leidt.

Vraag 5: Wat is de economische impact van arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek?

Arbeidsmigranten dragen op twee manieren bij aan de regionale economie van de Duin-en Bollenstreek:

- Bijdrage via consumentenuitgaven: arbeidsmigranten dragen bij aan de regionale economie doordat ze een deel van hun inkomen besteden in de regio. Doordat arbeidsmigranten een deel van hun inkomen besteden in de regio zorgen ze voor toegevoegde waarde aan de regionale economie. Dit leidt tot meer banen in de Duin-en Bollenstreek. De economische impact van arbeidsmigranten bedraagt 65 miljoen aan bestedingen bij bedrijven in de Duin-en Bollenstreek. De totale impact van bestedingen bedroeg 39 miljoen euro aan toegevoegde waarde.
- Bijdrage via arbeidskracht: arbeidsmigranten dragen bij aan de regionale economie doordat ze actief zijn op de arbeidsmarkt. Bedrijven uit de Duin-en Bollenstreek vragen arbeidskrachten voor productie van goederen en diensten. Arbeidsmigranten vullen deze behoefte voor een deel in en dragen zo bij aan de productie en winstgevendheid van bedrijven in de Duin-en Bollenstreek, en zo aan de regionale economie. Arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek genereren circa 806 miljoen euro aan toegevoegde waarde, waarvan 389 miljoen euro in (bruto) winsten bij bedrijven die in de Duin-en Bollenstreek gevestigd zijn.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding, vraagstelling en aanpak

Aanleiding

In de Duin- en Bollenstreek (gemeenten Noordwijk, Hillegom, Lisse, Teylingen en Katwijk) vormt het aantal werkende en wonende arbeidsmigranten een belangrijk onderdeel van de economie en samenleving, zoals ook in andere delen van Nederland. Bedrijven maken steeds vaker gebruik van arbeidsmigranten om te voorzien in de behoefte aan personeel. De ligging nabij steden als Amsterdam, Leiden en Den Haag draagt ertoe bij dat de Duin- en Bollenstreek aantrekkelijk is als woonlocatie voor deze groep. Dit kan leiden tot diverse vraagstukken op gebieden zoals huisvesting, veiligheid, handhaving, zorg en onderwijs, waardoor de behoefte voor (aanvullend) lokaal beleid toeneemt. In dit kader willen de gemeenten in de regio Duin-en Bollenstreek meer inzicht verkrijgen en is Decisio gevraagd om een actualisatie van het onderzoek uit 2021 naar arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek uit te voeren.

In dit rapport wordt inzicht gegeven in de actuele situatie rondom arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de omvang en spreiding van deze groep, maar ook naar het huisvestingsvraagstuk en de gevolgen voor lokale voorzieningen. Door middel van analyse van trends en ontwikkelingen en prognoses wordt duidelijk hoe de aanwezigheid van arbeidsmigranten zich ontwikkelt en welke uitdagingen en kansen dit met zich meebrengt voor de regio.

Vraagstelling

De gemeenten van de Duin- en Bollenstreek hebben Decisio gevraagd om onderzoek te doen naar arbeidsmigranten in de regio. Dit rapport geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe heeft het aantal werkende arbeidsmigranten zich ontwikkeld in de Duin-en Bollenstreek sinds 2010, en wat is de prognose van het aantal tot 2040?
2. Wat zijn de belangrijkste kenmerken van de arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek?
3. Hoeveel arbeidsmigranten zijn (geregistreerd) woonachtig in de Duin-en Bollenstreek en wat is daarbij de prognose tot 2040? En hoe is hun huisvesting georganiseerd?
4. Wat is de impact van de aanwezigheid van arbeidsmigranten op maatschappelijke voorzieningen?

5. Wat is de economische impact van arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek?

Aanpak

De gegevens komen uit de *Monitor Internationale Werknemers* van Decisio. Aanvullend op deze kwantitatieve gegevens spraken we met circa 10 huisvesters, uitzendorganisaties en bedrijven waar (veel) arbeidsmigranten werkzaam zijn. Daarnaast voerden we circa 10 gesprekken met (maatschappelijke) organisaties op het gebied van welzijn en sociale integratie, onderwijs en zorg.

Monitor Internationale Werknemers; 2010 tot en met 2024
Decisio heeft een landelijke database ontwikkeld met gegevens over alle internationale werknemers in Nederland, gebaseerd op actuele en feitelijke informatie. De data zijn ontleend aan de zogenoemde CBS Microdata, die het mogelijk maakt om persoonsgebonden gegevens te verzamelen, te koppelen en te analyseren. Hiermee ontstaat een gedetailleerd inzicht in de populatie internationale werknemers en diverse sociaaleconomische kenmerken, zoals bedrijfssector, inkomen, woonsituatie, land van herkomst, woon- en werkadres etc. De gebruikte CBS Microdata zijn onder andere afkomstig uit de Basisregistratie Personen (BRP), de Belastingdienst en het Uitvoeringsinstituut Werkgeversverzekeringen (UWV). De gegevens binnen de 'Monitor Internationale Werknemers' beslaan de periode van 2010 tot en met 2024.

1.2 Definities

In dit rapport worden verschillende begrippen gehanteerd om doelgroepen in de data-analyse nauwkeurig te definiëren. Ten opzichte van het vorige onderzoek uit 2021 hanteren we dezelfde definities. Hieronder volgt een toelichting op deze begrippen:

- **Internationale werknemer**: een persoon die economische activiteiten verricht met uitsluitend een buitenlandse nationaliteit (dus zonder de Nederlandse nationaliteit) die in loondienst is bij een organisatie gevestigd in Nederland. Voor deze werknemer wordt loonheffing afgedragen aan de Belastingdienst.
- **Kenniswerker**: een internationale werknemer die behoort tot de categorie kenniswerkers, waarbij een minimale looneis geldt voor twee leeftijdsgroepen (ouder en jonger dan 30 jaar). Deze groep valt buiten de scope van dit onderzoek.
- **Arbeidsmigrant**: een internationale werknemer die een inkomen heeft dat lager ligt dan de gestelde minimale looneis voor kenniswerkers. Een nadere toelichting op deze groep is opgenomen in Bijlage 1 bij dit rapport.

Nieuwe doelgroep: ontheemde Oekraïner
Sinds de oorlog in Oekraïne (vanaf 2022) kunnen vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijk in Nederland bescherming krijgen door de Europees vastgestelde Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Deze richtlijn biedt hun mogelijkheden om tijdelijk in de EU te verblijven zonder dat zij asiel hoeven aan te vragen. Het motief voor deze groep om naar Nederland te komen is bescherming en veiligheid. Sinds een aantal jaar is de doelgroep ontheemde Oekraïners onderdeel van de *Monitor Internationals*.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we inzicht in de economische situatie van arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek. In hoofdstuk 3 brengen we dit in beeld voor de woonsituatie. In hoofdstuk 4 gaan we in op de impact van de aanwezigheid van arbeidsmigranten op maatschappelijke voorzieningen, gevolgd door een analyse van de economische impact van arbeidsmigranten in hoofdstuk 5. In Bijlage 1 is een toelichting op de methodiek te vinden. In Bijlage 2 zijn achtergrondcijfers per gemeente weergegeven.

2. Economische situatie

In dit hoofdstuk beschrijven we de populatie arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werkt. We gaan daarbij in op de (ontwikkeling in) aantallen, belangrijkste kenmerken, woon-werkrelaties binnen en buiten de regio, en de verwachte ontwikkeling van de doelgroep tot 2040.

2.1 Aantal werkende arbeidsmigranten

Aantal werkende arbeidsmigranten daalde jaarlijks met 2% in periode 2019-2024

In 2024 werkten in de Duin- en Bollenstreek 8.815 arbeidsmigranten. Sinds 2019 is het aantal werkzame arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek met 10% afgenomen: van 9.835 in 2019 naar 8.815 in 2024. In de periode 2010-2024 steeg het aantal werkende arbeidsmigranten jaarlijks gemiddeld met 2,8%. Voor de periode 2019-2024 gaat het om een jaarlijkse afname van 2,2% voor de Duin-en Bollenstreek als geheel. Per gemeente zijn er echter verschillende in de jaarlijkse groei/afname.

De afname in het aantal werkende arbeidsmigranten komt met name door een afname van het aantal arbeidsmigranten werkend via een uitzendbureau vanaf 2021 in Noordwijk en Hillegom. Ten opzichte van 2021 nam het aantal werkende via een uitzendbureau in de Duin-en Bollenstreek met circa een kwart (26%) af.

43% van de arbeidsmigranten werkt in Noordwijk

Binnen de Duin- en Bollenstreek is Noordwijk de belangrijkste werkgemeente voor arbeidsmigranten. 43% van het aantal arbeidsmigranten werkt in deze gemeente (3.785 arbeidsmigranten). Hier nam het aantal arbeidsmigranten sinds 2019 met 4,3% per jaar af. In Noordwijk zitten enkele grotere uitzendbureaus, zie daarvoor ook het tekstkader op pagina 8. Een andere belangrijke werkgemeente is Hillegom. Hier werkten in 2019 in totaal 2.830 arbeidsmigranten, met een gemiddelde jaarlijkse afname van 3,2%.

Figuur 2.1: Ontwikkeling aantal arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek, 2010-2024

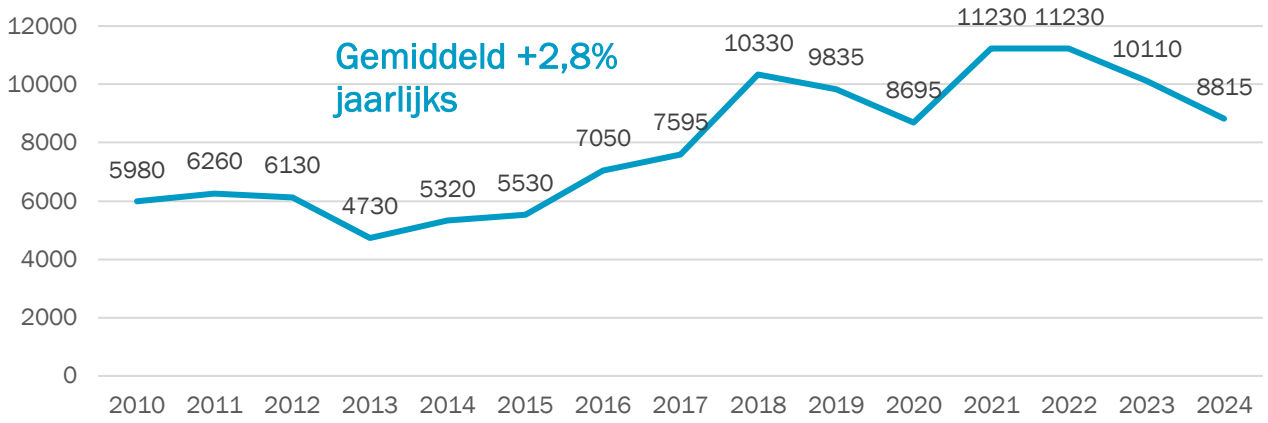

Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata

Tabel 2-1 Aantal werkende arbeidsmigranten in DB-streek, 2019 en 2024

Werklocatie	Aantal, 2019	Aantal, 2024	Verschil absoluut	Jaarlijkse groei
Hillegom	3.325	2.830	-495	-3,2%
Katwijk	775	965	190	4,5%
Lisse	350	445	95	-4,9%
Noordwijk	4.720	3.785	-935	-4,3%
Teylingen	665	790	125	3,5%
Duin- en Bollenstreek	9.835	8.815	-1020	-2,2%

Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata

Vestiging van uitzendbureau en werklocatie
In de CBS Microdata is de werklocatie van werknemers (zoals arbeidsmigranten) geregistreerd als het adres van de werkgever. Voor arbeidsmigranten, die vaak via een uitzendbureau werken, komt het voor dat het werkadres van arbeidsmigranten elders is gelegen aangezien zij door het uitzendbureau tijdelijk bij een of meerdere werkgevers worden uitgezonden. Echter, dit daadwerkelijke werkadres is op basis van CBS Microdata niet bekend. Dit kan een licht vertekend beeld (onderschatting of overschatting) opleveren van het aantal arbeidsmigranten per werkgemeente. In Noordwijk zijn diverse uitzenders gevestigd. Uit deze gesprekken blijkt dat het overgrote deel van deze arbeidsmigranten wel werkzaam is binnen een van de regiogemeenten. Het is daarom aannemelijk dat op het niveau van de Duin- en Bollenstreek de afwijking in aantallen waarschijnlijk (relatief) beperkt is.

Effect coronacrisis op aantal arbeidsmigranten

De coronacrisis veroorzaakte een daling van het aantal werkende arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek. In coronajaar 2020 daalde het aantal werkende arbeidsmigranten van 9.835 in 2019 tot 8.695 in 2020. Het gaat om een daling van circa 11,5% ten opzichte van 2019; een absolute afname van 1.140. Tegelijkertijd is te zien dat het aantal werkende arbeidsmigranten sinds 2018 al enigszins aan het dalen was. De afname in het coronajaar werd volgens uitzenders en bedrijven (vooral) veroorzaakt door een tijdelijke dip in de vraag naar producten in met name horeca, logistiek en tuinbouw. Dit heeft een direct effect op het aantal benodigde arbeidsmigranten in de regio. Na coronajaar 2020 steeg het aantal werkende arbeidsmigranten naar 11.230 in 2021; een relatieve toename van circa 29%. Sectoren in de Duin- en Bollenstreek herstelde (relatief) snel. Vanaf 2022 is het aantal werkende arbeidsmigranten weer afgenomen.

Belangrijkste kenmerken doelgroep arbeidsmigranten

In de bijlage zijn gegevens te vinden over de kenmerken van de groep arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek. In deze paragraaf geven we een opsomming van de belangrijkste kenmerken:

- *Nationaliteit*: Veruit het grootste deel van de arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek heeft de Poolse nationaliteit (80%). Verder bestaat de groep arbeidsmigranten onder andere uit Slowaken, Roemenen, Duitsers en Bulgaren (ieder 2%). Gesproken bedrijven en uitzenders verwachten dat het type herkomstlanden steeds diverser zal worden: de economie van Polen stijgt bovengemiddeld ten opzichte van het EU-gemiddelde en de verwachting is daarom dat het lastiger zal worden om Poolse arbeidsmigranten te trekken. Verwacht wordt dat het aandeel arbeidsmigranten uit andere Oost-Europese landen zal groeien.
- *Geslacht*: de man-vrouwverhouding van arbeidsmigranten binnen de Duin- en Bollenstreek is 53% tegenover 47%. Iets meer dan de helft van alle arbeidsmigranten is man. Dit is niet veranderd ten opzichte van 2019.
- *Bedrijfssector*: de meeste arbeidsmigranten zijn actief in de landbouw, groothandel, zakelijke dienstverlening en horeca. Meer dan de helft van de arbeidsmigranten is werkzaam via een uitzendbureau (65%); het overige deel (35%) via een werkgever. Uit de gesprekken halen we op dat arbeidsmigranten via een uitzendbureau veelal werken in de land- en tuinbouw, logistiek en industrie. Land- en tuinbouw is een (zeer) belangrijke sector in de regio, maar er komt ook steeds meer vraag vanuit andere sectoren naar arbeidsmigranten, zoals de zorg.
- *Verblijfsduur*: de verblijfsduur van arbeidsmigranten is sterk afhankelijk van de sector waarin zij werkzaam zijn en loopt uiteen van enkele weken tot meer dan een jaar. Gemiddeld zien we dat 32% na een jaar nog economisch actief is, na

twee jaar is dit 16%. Piekmomenten verschillen ook per sector: in de bollenteelt is het mei tot november een drukke periode. In de land- en tuinbouw zijn dit vooral de oogstseizoenen (juni – augustus). Voor de industrie geldt dat dit over het algemeen het hele jaar doorloopt, met een piek rondom de feestdagen. feestdagen. Dat geldt ook voor de logistiek.

Ontheemde Oekraïners in de Duin-en Bollenstreek
De *Monitor internationals* van Decisio hanteert een aparte categorie voor vluchtelingen die naar Nederland zijn gekomen naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en bij binnenkomst verblijfscode 46 hebben gekregen.[1] Voor een toelichting op de definitie en methodiek verwijzen we naar Bijlage 1.

1.620 wonende ontheemde Oekraïners in 2024 in Duin-en Bollenstreek
In de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen woonden in 2024 respectievelijk 210, 305, 280, 610 en 215 ontheemde Oekraïners (inclusief kinderen). Het totaal aantal ontheemde Oekraïners in de Duin-en Bollenstreek bedroeg in 2024 hiermee 1.620.

Twee op de drie ontheemde Oekraïners in Duin-en Bollenstreek is vrouw
Van alle Ontheemde Oekraïners in 2024 was 66 procent vrouw en 34 procent man.

Negen op de tien ontheemde Oekraïners is tussen 18 en 67 jaar oud.
Van alle ontheemde Oekraïners in 2024 in de Duin-en Bollenstreek was 90 procent tussen 18 en 67 jaar oud. Circa acht procent was jonger dan 18 jaar.

Ontheemde Oekraïners mogen volgens RTB werken in Nederland
In de praktijk doen ontheemde Oekraïners veelal hetzelfde werk als arbeidsmigranten. De (eventuele) werkgegevens van deze Oekraïners staan niet standaard in de monitor internationals. De aanwezigheid van ontheemde Oekraïners in de Duin-en Bollentreek kan ervoor zorgen dat op dit moment en in de nabije toekomst in verschillende sectoren minder arbeidsmigranten (uit andere landen) nodig zijn. Op dit moment werken ontheemde Oekraïners al bij verschillende bedrijven in de regio. Om hoeveel het gaat, is echter niet bekend.

2.2 Belangrijkste woon-werkrelaties

Op basis van BRP-gegevens[2] voor 2024 blijkt dat 56% van de arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werkt, ook in de Duin- en Bollenstreek ingeschreven staat.

[1] Meer informatie staat op de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens.

[2] Gemeenten houden persoonsgegevens van burgers (ingezetenen) bij in de Basisregistratie Personen (BRP). Als iemand verhuist naar het buitenland, dan verhuist het overzicht met persoonsgegevens naar het niet-ingezetene-deel van de BRP. Dit heet ook wel de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI). Mensen die korter dan vier maanden naar Nederland komen, kunnen zich laten registreren als niet-ingezetene in de RNI.

Figuur 2.2: Pendelstromen van arbeidsmigranten die werken in de Duin- en Bollenstreek (inkomende pendel)[3]

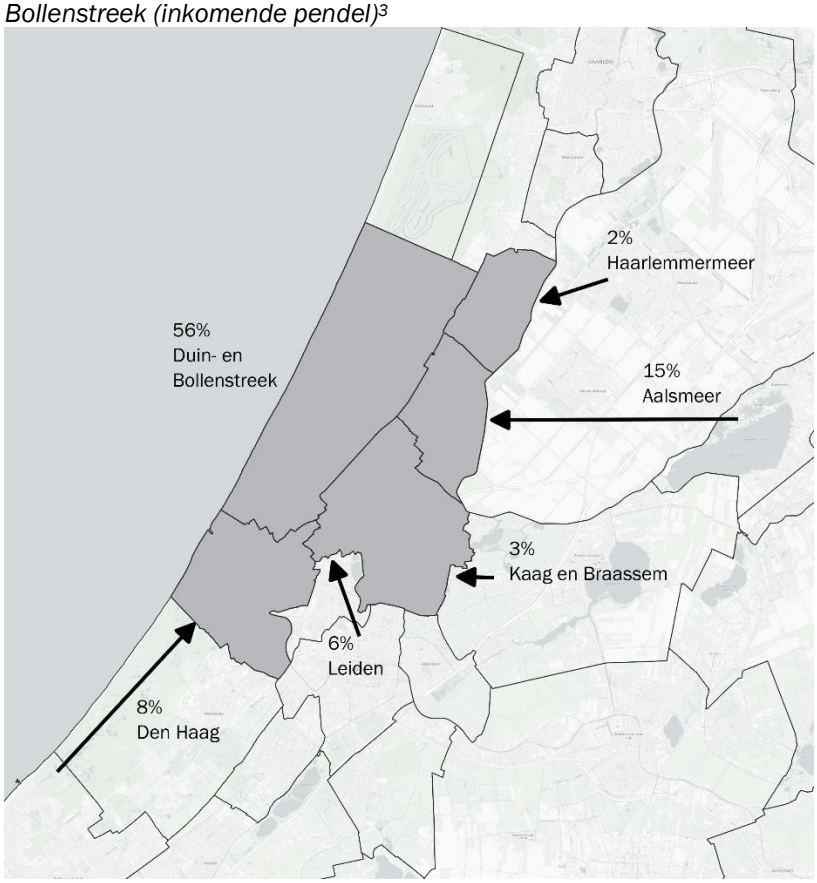

Als het gaat om inkomende pendel van arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werken maar elders wonen, zien we vooral een sterke relatie met de gemeenten Aalsmeer, Den Haag en Leiden (Figuur 2.2). Respectievelijk 15, 8 en 6 procent van de arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werken, wonen in de laatstgenoemde drie gemeenten.

Andersom, als het gaat om uitgaande pendel van arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek wonen maar elders werken, zien we de grote nabijgelegen gemeenten Haarlemmermeer (9 procent van de wonende arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek) en Amsterdam (7 procent) (Figuur 2.3). In totaal is van 31 procent arbeidsmigranten bekend dat zij in de Duin- en Bollenstreek wonen, maar elders werken. Bij de uitgaande pendel zien we een aantal woon-werkrelaties die vanwege de afstand onlogisch lijken. Een verklaring hiervoor is dat de gemeente van het hoofdkantoor van een uitzendbureau staat aangegeven als werkgemeente,

[3] De percentages zijn gebaseerd op de arbeidsmigranten waarvan de werk- en woongemeente bekend is.

terwijl de arbeidsmigrant in de praktijk in of rondom de Duin- en Bollenstreek werkt via dat uitzendbureau. Decisio heeft een correctie uitgevoerd voor deze woon-werkrelaties.

Figuur 2.3: Pendelstromen van arbeidsmigranten die wonen in de Duin- en Bollenstreek (uitgaande pendel)

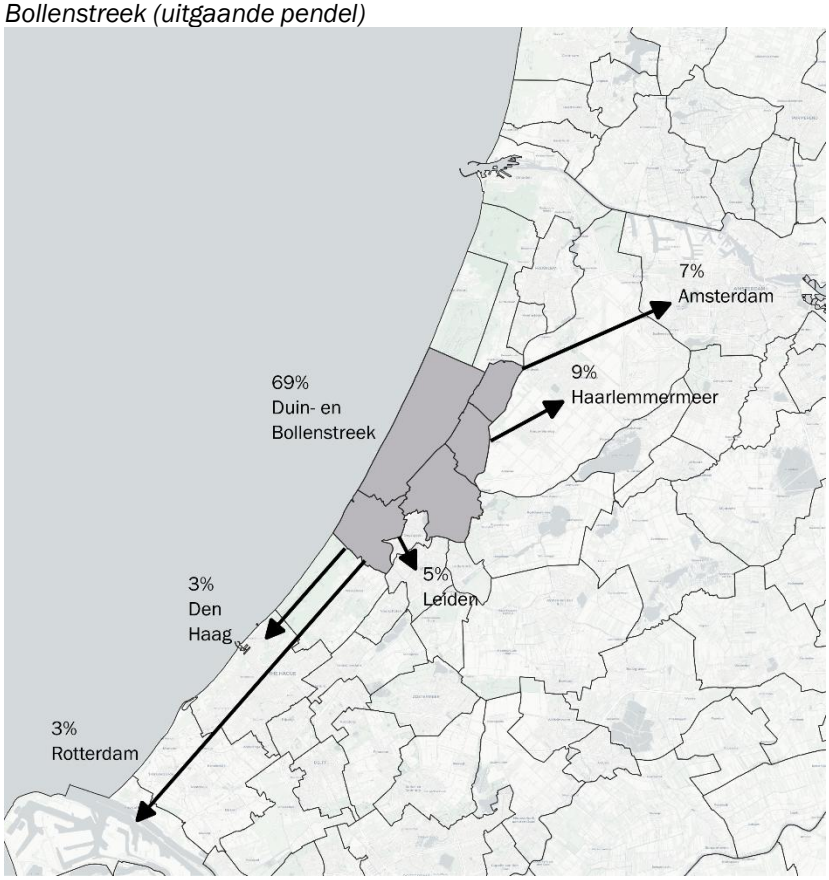

2.3 Prognose werkende arbeidsmigranten

Op basis van de historische ontwikkeling in de economie en het aantal arbeidsmigranten zijn prognoses opgesteld van de te verwachte ontwikkeling van het aantal werkende arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek tot en met 2040. Onderstaand kader geeft een korte toelichting op de gehanteerde methodiek.

Achtergrond methodiek
Voor de prognose baseren we ons op bestaande regionale prognoses van het aantal banen (bron: WLO-scenario's 2025) en de beroepsbevolking zonder migratieachtergrond (bron: CBS). Door deze prognoses aan elkaar te 'matchen' ontstaat het verschil tussen het aantal beschikbare banen en het aantal werknemers (zonder migratieachtergrond) dat beschikbaar

is om deze banen in te vullen. Hierin is rekening gehouden met verschillende demografische factoren als groei van de beroepsbevolking en vergrijzing, maar ook economische ontwikkeling door uit te gaan van een WLO-Hoog en WLO-Laag (laag snel) scenario. Het WLO-laag snel scenario gaat uit van een beperkte demografische ontwikkeling met een gematigde economische groei (met een versnelde energietransitie). Het WLO-hoog scenario combineert een relatief hoge bevolkingsgroei met een hoge economische groei. WLO-Hoog gaat uit van een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen van 0,6% voor de regio; voor WLO-Laag gaat het om een jaarlijkse afname van 0,1%. Voor de ontwikkeling van de Nederlandse beroepsbevolking wordt uitgegaan van een jaarlijks afname van 0,2%. Het verschil tussen het aantal banen en werknemers zonder migratieachtergrond geeft een indicatie van het aantal internationale werknemers dat nodig is om aan de toekomstige vraag naar werknemers te voldoen. Vervolgens hanteren we een verdeelsleutel op basis van de bestaande verhouding tussen internationale kenniswerkers en arbeidsmigranten.

Uit de prognoses blijkt dat voor de Duin- en Bollenstreek het aantal werkende arbeidsmigranten de komende jaren potentieel toeneemt tot een populatie van naar schatting 9.500 tot 14.000 arbeidsmigranten in 2035. Tot 2040 gaat het om een populatie van naar schatting 9.900 tot 17.400. Dit gaat om een jaarlijkse groei binnen een bandbreedte van 0.7 procent tot 4.3 procent.

Figuur 2.4 Prognose werkende arbeidsmigranten in Duin- en Bollenstreek tot 2040

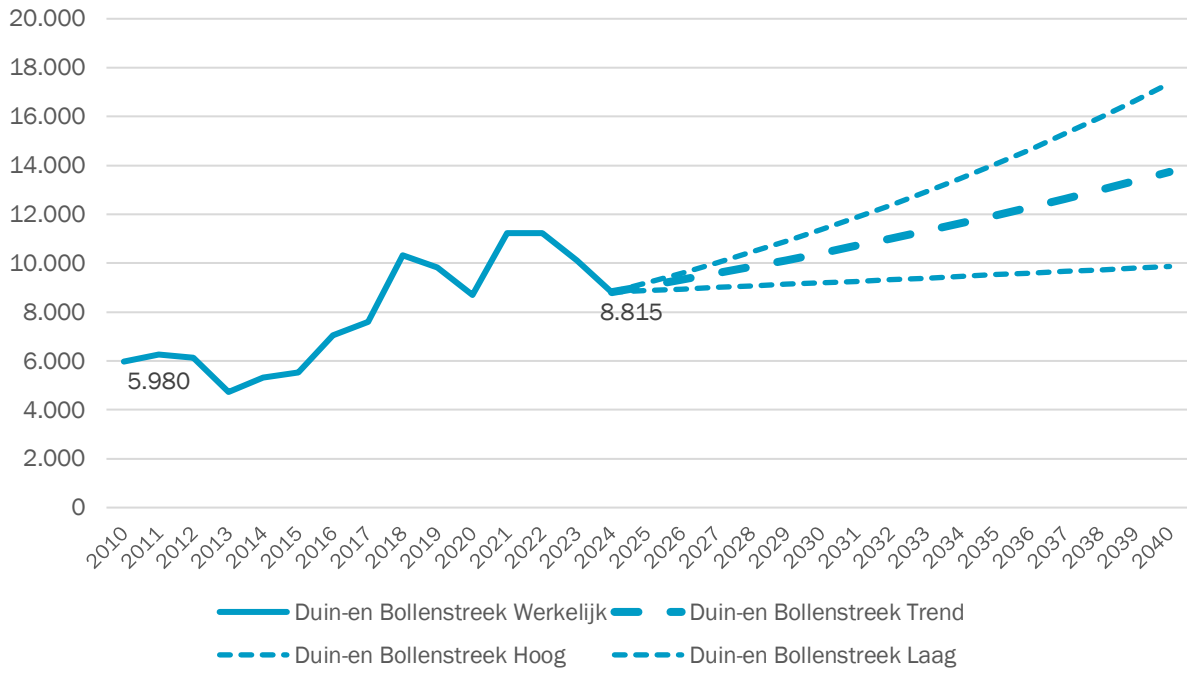

Ontwikkeling belangrijkste werksectoren

Een grote groep arbeidsmigranten is werkzaam via een uitzendbureau en detachering. Daarnaast is een deel van de arbeidsmigranten niet actief via een

uitzendbureau en detachering, en is vanuit CBS Microdata (2025) bekend in welke sector zij actief zijn. Tabel 2-2 geeft de belangrijke sectoren weer in de Duin-en Bollenstreek. Uitzendbureaus en detachering is eigenlijk geen sector, maar voor het beeld is deze wel in de tabel opgenomen. Arbeidsmigranten worden via het uitzendbureau uitgezonden naar verschillende bedrijven in sectoren. Vanuit de CBS Microdata (2025) is van alle arbeidsmigranten die werkt via een uitzendbureau en detachering niet bekend in welke sector zij daadwerkelijk werkzaam zijn. Wel geldt dat de beschreven aandelen in onderstaande tabel een onderschatting zijn van het daadwerkelijk aandeel.

Tabel 2-2 Arbeidsmigranten werkzaam per sector voor de periode 2019-2024

Sector	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitzendbureaus en detachering	64%	70%	72%	69%	70%	65%
Groothandel	9%	11%	9%	10%	11%	13%
Horeca	6%	4%	6%	8%	4%	5%
Zakelijke dienstverlening	4%	4%	4%	4%	4%	5%
Landbouw en visserij	11%	4%	4%	4%	4%	4%

Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata

Uit gesprekken met uitzenders en bedrijven wordt bevestigd dat met name landbouw (tuinbouw), groothandel en horeca ook in de toekomst belangrijke werksectoren blijven. Een groot deel van de arbeidsmigranten werkzaam via uitzendbureaus en detachering werkt ook in een van deze sectoren.

Toekomstige ontwikkelingen en vraag naar internationale arbeid

Verschillende trends en ontwikkelingen zijn komende jaren bepalend voor de vraag naar arbeidskrachten in verschillende sectoren in de Duin- en Bollenstreek. Onderstaande tabel geeft aan welke economische, demografische, geopolitieke en beleidsmatige ontwikkelingen de regio vormen – en welke uitdagingen en/of kansen daaruit voortkomen

Tabel 2-3 Relevante ontwikkelingen van invloed op vraag naar arbeid

Onderwerp	Ontwikkeling (korte termijn)	Verwacht effect
Economie	Technologische vooruitgang	In verschillende sectoren (met name tuinbouw) verwacht men meer in te zetten op automatisering en efficiëntere

	werkprocessen. Dit vermindert de vraag naar arbeidskrachten. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat werk in de sector handmatig en seizoensgebonden werk blijft, waardoor vraag hooguit licht afneemt.
Welvaartsontwikkelingen Nederland	Nederland blijft komende jaren (gematigd) economisch groeien, waarbij inkomens sector-breed aanzienlijk gestegen zijn in afgelopen paar jaar. Consumptie en exportbehoefte in belangrijke sectoren blijven zorgen voor hoge arbeidsvraag.
Welvaartsontwikkelingen land van herkomst	Arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek zijn met name afkomstig uit Polen. De ontwikkeling van de Poolse economie lag in de afgelopen jaren hoger dan het EU-gemiddelde. Verwacht wordt dat dit ook voor komende jaren zo gaat zijn. Industriële productie neemt toe en economische omstandigheden in Polen verbeteren. Dit kan ervoor zorgen dat op termijn arbeiders sneller in Polen blijven voor werk.
Geopolitieke onzekerheden	Geopolitieke onzekerheden – zoals handelsconflicten, spanningen tussen machtsblokken en onzekerheid rondom internationale samenwerking – kunnen de vraag naar arbeid verminderen door afname van productie. Indien dit belangrijke sectoren in de Duin- en Bollenstreek in de toekomst raakt, kan dit een negatief effect hebben op de vraag naar internationale arbeidskrachten. Daarnaast zijn door de oorlog in Oekraïne, in 2024 1.620 ontheemde Oekrainers woonachtig in de Duin-en Bollenstreek. Deze groep mag via de Richtlijn Tijdelijke Bescherming werken in Nederland. Op dit moment worden bij verschillende bedrijven al ontheemde Oekrainers ingezet om hetzelfde soort werk te doen als wat arbeidsmigranten doen. Het

		is onbekend om welk aantal het gaat. Gezien deze groep naar verwachting zal blijven, zullen er logischerwijs minder arbeidsmigranten nodig zijn uit andere landen.
Demografie/arbeidsmarkt	Vergrijzing en krapte op de Nederlandse arbeidsmarkt	In een WLO-Hoog scenario blijft het aantal banen in de COROP-regio Agglomeratie Leiden en Bollenstreek tot 2040 jaarlijks gemiddeld met 0.6% groeien, terwijl de Nederlandse beroepsbevolking jaarlijks gemiddeld licht daalt met 0.2%. De vraag naar internationale arbeid in de regio blijft hoog.
Woningmarkt	Aanbod huisvesting	Er is een groot tekort aan passende huisvesting in de regio. Arbeidsmigranten verblijven regelmatig in reguliere woningen (bv. in Noordwijkse woonwijken). Gebrek aan huisvesting vormt een directe beperking voor werkgevers: te weinig geschikte woonruimte kan de vestiging van arbeidsmigranten beperken.
	Krapte op de woningmarkt in de regio	Wanneer het aanbod van huisvesting ook in de nabijgelegen regio's beperkt is, wordt dit effect versterkt.
Politieke klimaat	Landelijk- en of lokaal internationaliseringsbeleid	Uit gesprekken met huisvesters komt naar voren dat uitbreiding van (kwalitatieve) huisvestingslocaties in de regio slechts zeer beperkt mogelijk is, terwijl de vraag hoog is. Een andere belangrijke ontwikkeling is dat het kabinet inzet op meer hoogwaardige kennismigratie, waardoor in de toekomst mogelijk meer kenniswerkers aangetrokken zullen worden omdat er meer nadruk ligt op innovatie in plaats van praktisch geschoolde arbeid. Dit kan de vraag naar arbeidsmigranten juist verminderen.

3. Woonsituatie

Woonadres arbeidsmigrant vaak onbekend: registratiegraad
Het woonadres van sommige arbeidsmigranten is niet geregistreerd in de CBS Microdata. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals verblijf in Nederland voor minder dan vier maanden bij seizoenswerk. Inschrijving bij de gemeente is dan niet vereist, maar voor gemeenten (uiteraard) wel wenselijk. Ook komt het voor dat arbeidsmigranten onbekend zijn met het inschrijfproces of ervoor kiezen zich niet in te schrijven omdat ze denken dat er gevolgen zijn voor hun rechten in het land van herkomst. Het aantal arbeidsmigranten dat via CBS Microdata geregistreerd staat, geeft daarom waarschijnlijk geen volledig beeld van het daadwerkelijke aantal arbeidsmigranten dat in de Duin- en Bollenstreek verblijft. **Beschreven aantallen in de volgende paragrafen hebben betrekking op het aantal geregistreerde arbeidsmigranten in de regio.**

3.1 Aantal (geregistreerd) woonachtige arbeidsmigranten

Aantal (geregistreerde) woonachtige arbeidsmigranten groeit jaarlijks 1%

Op basis van BRP-registraties zien we dat in 2024 ruim 3.815 arbeidsmigranten geregistreerd woonachtig zijn in de Duin- en Bollenstreek. Dit is naar verwachting een onderschatting van het daadwerkelijke aantal, zie daarvoor het kader bovenaan deze pagina. In de gehele periode 2010-2024 steeg het aantal geregistreerde arbeidsmigranten jaarlijks met 4,5% voor de gehele regio. Voor de periode 2019-2024 bedroeg deze jaarlijkse stijging 1,1%.

De gemeente Noordwijk is de belangrijkste woongemeente voor geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten: hier wonen 1.330 arbeidsmigranten. Dit is 35% op het totaal aantal woonachtige arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek. Daarnaast zijn Katwijk (815 geregistreerde arbeidsmigranten) en Hillegom (725 geregistreerde arbeidsmigranten) belangrijke woongemeenten. Sinds 2019 is het aantal arbeidsmigranten in alle gemeenten toegenomen, behalve in de gemeente Noordwijk. In Hillegom, Katwijk en Lisse is het aantal arbeidsmigranten tussen 2019 en 2024 sterker toegenomen dan gemiddeld, met gemiddeld, respectievelijk 4,2%, 1,8% en 1,6% per jaar. In Noordwijk is het aantal woonachtige arbeidsmigranten gemiddeld gezien jaarlijks afgenomen met 0,9% sinds 2019. Mogelijk dat groei/afname van het aantal wonende geregistreerde arbeidsmigranten (per gemeente) wordt veroorzaakt door een verandering van het aantal werkenden en aantal beschikbare huisvesting.

Figuur 3.1: Aantal BRP-geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek

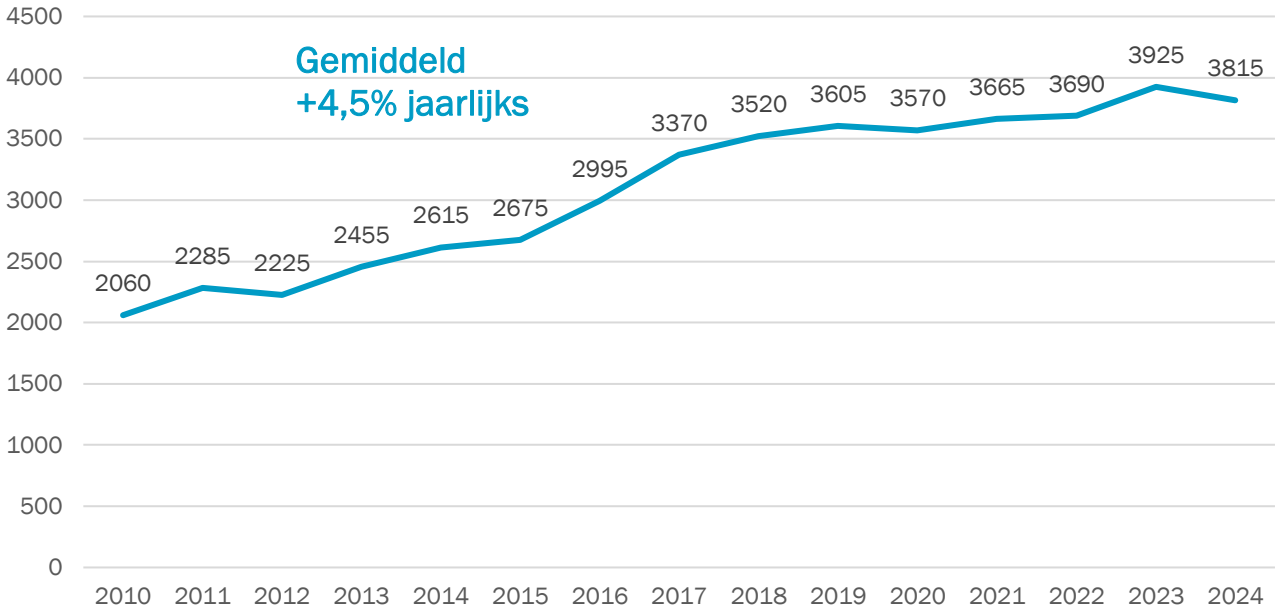

Tabel 3-1: Ontwikkeling aantal BRP-geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten per gemeente, 2019-2024

Gemeente	Aantal, 2019	Aantal, 2024	Jaarlijkse groei
Hillegom	590	725	4,2%
Katwijk	745	815	1,8%
Lisse	375	405	1,6%
Noordwijk	1.390	1.330	-0,9%
Teylingen	505	540	1,3%
Duin- en Bollenstreek	**3.605**	**3.815**	**1,1%**

Bron: Decisio (2025), via CBS Microdata

Belangrijkste woonwijken

Binnen de Duin- en Bollenstreek zijn Noordwijkerhout en Noordwijk-Binnen de woonwijken waar de meeste arbeidsmigranten geregistreerd woonachtig zijn. Naar verwachting is dit omdat op deze locaties (relatief) veel werkgelegenheid is en veel huisvestingslocaties zitten. Daarnaast zijn de wijken Rijnsburg en Katwijk aan Zee samen goed voor 485 woonachtige arbeidsmigranten.

Tabel 3-2: Woonwijken met meer dan 200 BRP-geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten, 2024

Wijk	Gemeente	Aantal geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten
Noordwijkerhout	Noordwijk	465
Noordwijk Binnen	Noordwijk	375
Noordwijk aan Zee	Noordwijk	285
Rijnsburg	Katwijk	265
Hillegom Midden	Hillegom	245
Katwijk aan Zee	Katwijk	220

Bron: Decisio (2025), via CBS Microdata

Figuur 3.2 Aantal geregistreerde wonende arbeidsmigranten in 2024, naar wijkniveau voor Duin-en Bollenstreek

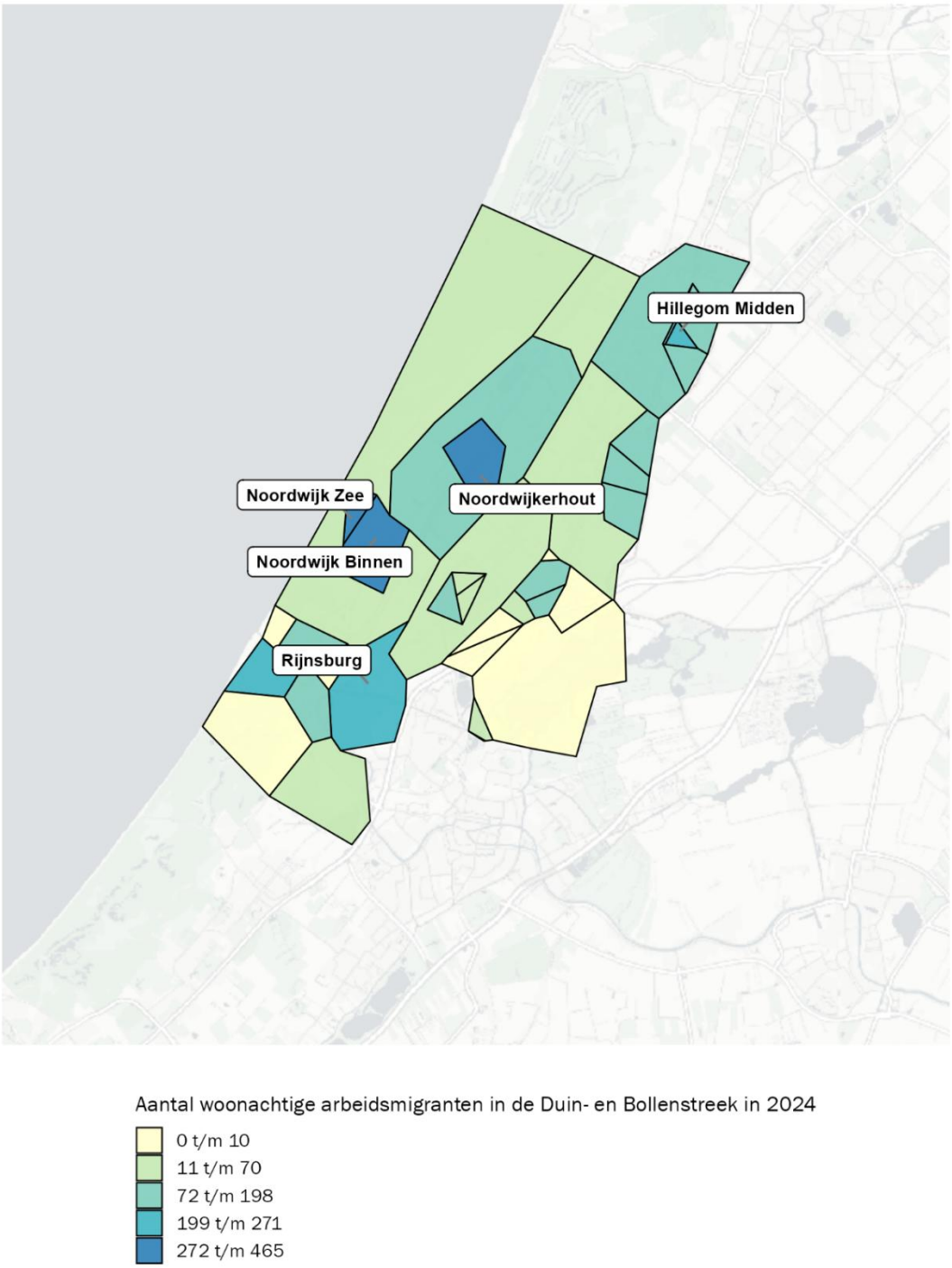

3.2 Prognose wonende arbeidsmigranten

Niet alle arbeidsmigranten registreren zich bij hun woongemeente in Nederland. Ze staan dan vaak nog ingeschreven in hun thuisland of hebben geen bekende BRP-registratie. Vanuit de CBS Microdata (2025) zien we daarom dat, op totaalniveau voor alle gemeenten in Nederland, het aantal werkende arbeidsmigranten hoger ligt dan het aantal wonende arbeidsmigranten. Maar in werkelijkheid is het aantal wonende arbeidsmigranten een onderschatting: van een deel van de arbeidsmigranten is de woonlocatie onbekend.

Woonadres arbeidsmigrant vaak onbekend: registratiegraad
Het woonadres van sommige arbeidsmigranten is niet geregistreerd in de CBS Microdata. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals verblijf in Nederland voor minder dan vier maanden bij seizoenswerk. Inschrijving bij de gemeente is dan niet vereist, maar voor gemeenten (uiteraard) wel wenselijk. Ook komt het voor dat arbeidsmigranten onbekend zijn met het inschrijfproces of ervoor kiezen zich niet in te schrijven omdat ze denken dat er gevolgen zijn voor hun rechten in het land van herkomst. Het aantal arbeidsmigranten dat via CBS Microdata geregistreerd staat, geeft daarom waarschijnlijk geen volledig beeld van het daadwerkelijke aantal arbeidsmigranten dat in de Duin- en Bollenstreek verblijft.

Van 4.865 arbeidsmigranten woonlocatie onbekend

Uit de woonwerkrelaties is bekend dat in 2024 in de Duin- en Bollenstreek 4.865 arbeidsmigranten werkten waarvan de woonlocatie onbekend is. Deze groep arbeidsmigranten woont in de Duin- en Bollenstreek, of elders in Nederland.

Tabel 3-3 Aantal werkende arbeidsmigranten met onbekende woonlocatie in 2024 in de Duin- en Bollenstreek

Gemeente	Aantal woonlocatie onbekend
Hillegom	1.745
Katwijk	140
Lisse	230
Noordwijk	2.580
Teylingen	170
Duin- en Bollenstreek	**4.865**

Prognose woonachtige arbeidsmigranten Duin- en Bollenstreek

Uit de BRP-registraties is bekend dat in 2024 3.815 arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek woonden. Dit is een onderschatting van het daadwerkelijk aantal woonachtige arbeidsmigranten. Er zijn in elk geval 4.865 arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werken, maar geen bekend woonadres hebben. Vaak woont een groot deel hiervan in of net buiten de regio. Daarmee zou het aantal woonachtigen net onder de 8.700 kunnen liggen.

Vanuit de woonwerkpendel komen we op een lager aantal uit. Van alle arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werken, wonen 1.480 arbeidsmigranten buiten de regio. Tegelijkertijd wonen er 1.120 arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek, die erbuiten werken. Daarmee ontstaat een schatting van circa 8.500 woonachtige arbeidsmigranten. Uit een literatuurstudie van woningmarktadviesbureau Companen wordt onderschreven dat circa 45 tot 55 procent van de arbeidsmigranten staat ingeschreven, zie blauw tekstkader.

Wetenschappelijk onderzoek naar registratiegraad
De laatste jaren zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de registratiegraad onder arbeidsmigranten. Onderzoek van de Universiteit Utrecht (2013) en de Erasmus Universiteit (2014) wijst uit dat binnen de totale populatie arbeidsmigranten in Nederland circa 50 procent zich registreert. De Erasmus Universiteit en het voormalige Nicis Institute (2012) schatten de registratiegraad onder arbeidsmigranten in eerder onderzoek op circa 66 procent. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2013) gaat in een kamerbrief over EU-arbeidsmigratie uit van lagere inschattingen en stelt dat: 'ongeveer 62 procent van de bij het UWV geregistreerde werknemers niet staat ingeschreven'. Het onderzoek van het Risbo (Onderzoeksinstituut Erasmus Universiteit Rotterdam, 2009) komt uit op een registratiegraad van circa 45 procent. De rekenmethode in dit laatste onderzoek is goed gedocumenteerd en betrouwbaar. Het aandeel niet-geregistreerde is daarbij afgeleid uit loongegevens van de Belastingdienst over personen met een nationaliteit uit Midden- en Oost-Europa die wel loonbelasting afdragen, maar niet in de BRP zijn geregistreerd. Daarnaast geeft een recent onderzoek van Risbo (2024) aan dat gemiddeld circa de helft in de BRP-geregistreerd staat.

In onderstaande prognose-analyse van het aantal woonachtige arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek hanteren we een registratiegraad van 50 procent. Dat houdt in dat het aantal wonende arbeidsmigranten in 2024 verdubbeld ten opzichte van het aantal woonachtige BRP-geregistreerde.

Achtergrond methodiek prognose woonachtigen en behoefte huisvesting
Op basis van de te verwachten economische ontwikkeling zijn prognoses opgesteld van de ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten in 2030, 2035 en 2040 en de betekenis daarvan voor short-, mid- en longstay in de Duin-en Bollenstreek.

Herkomst economische groeicijfers
We baseren ons op regionaal-economisch prognoses op COROP-niveau. Het gaat daarbij om de zogenaamde WLO-scenario's (Welvaart en Leefomgeving) die recent (in 2025) zijn gepubliceerd door het PBL (Planbureau voor de Leefomgeving) en CPB (Centraal Planbureau). Deze scenario's vormen de basis voor veel beleidsbeslissingen op het gebied van de fysieke leefomgeving in Nederland.

Toepassen van twee WLO-scenario's: WLO-laag en WLO-hoog
Voor de regionaal-economische ontwikkeling zijn we uitgegaan van een WLO-laag (laag snel) en WLO-hoog scenario. Het WLO-laag snel scenario gaat uit van een beperkte demografische ontwikkeling met een gematigde economische groei (met een versnelde energietransitie). Het WLO-hoog scenario combineert een relatief hoge bevolkingsgroei met een hoge

economische groei. WLO-Hoog gaat uit van een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen van 0,6% voor de regio; voor WLO-Laag gaat het om een jaarlijkse afname van 0,1%. Voor de ontwikkeling van de Nederlandse beroepsbevolking wordt uitgegaan van een jaarlijks afname van 0,2%.

Berekening aantal arbeidsmigranten in 2030, 2035 en 2040
Voor de Duin-en Bollenstreek, zijn voor 2030, 2035 en 2040 de regionaal-economische groeicijfers achterhaald. Deze groeicijfers (laag en hoog) en het trendcijfer (op basis van de werkelijke ontwikkeling 2010-2024) zijn vervolgens toegepast op het aantal arbeidsmigranten dat in 2024 in de betreffende regio/gemeente woonde (BRP-geregistreerd).

Onderscheid naar short-, mid- en longstay
In de geprognosticeerde aantallen arbeidsmigranten in 2030, 2035 en 2040 is vervolgens een onderscheid gemaakt naar short-, mid- en longstay op basis van het gemiddelde aandeel arbeidsmigranten naar verblijfsduur voor de aankomstjaren 2014 tot en met 2018 (vijfjaarsgemiddelde). Bij de verblijfsduur wordt gekeken naar welk aandeel van de groep met een specifiek aankomstjaar na een bepaald jaar (nog) woonachtig is in de regio. Er is een gemiddelde van vijf jaren gehanteerd om mogelijke omvangrijke afwijkingen tussen onderlinge jaren te dempen.

Uit de prognoses blijkt dat voor de Duin- en Bollenstreek het aantal wonende arbeidsmigranten de komende jaren toeneemt tot een populatie van naar schatting 8.500 tot 12.500 arbeidsmigranten in 2035. Tot 2040 gaat het om een populatie van naar schatting 9.000 tot 15.500. Dit gaat om een jaarlijkse groei binnen een bandbreedte van 1.0 procent tot 3.9 procent.

Figuur 3.3 Prognose wonende arbeidsmigranten in Duin- en Bollenstreek tot 2040

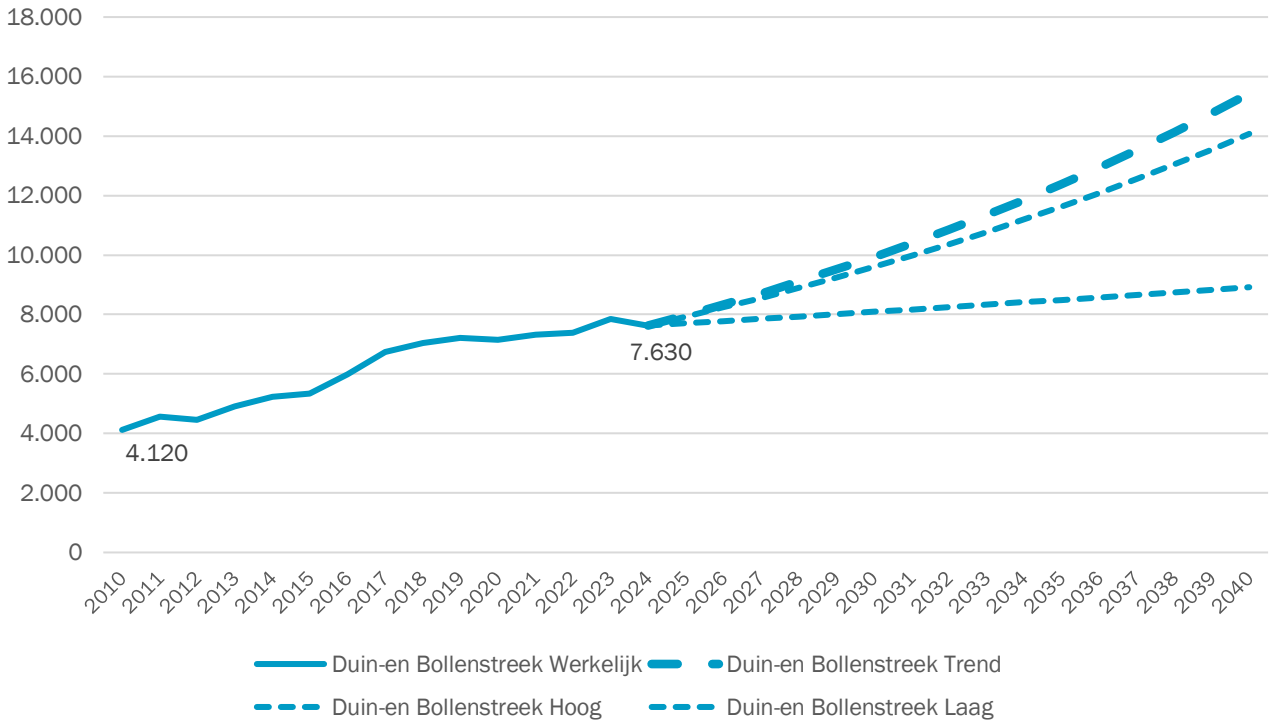

Onderstaande tabel geeft de prognose van het aandeel wonende arbeidsmigranten ten opzichte van de bevolking in de Duin-en Bollenstreek weer. Het WLO-Hoog scenario gaat uit van een jaarlijkse bevolkingsgroei van 0,7%; WLO-Laag van 0,2%. Uit de resultaten komt naar voren dat zowel in het WLO-Hoog als WLO-Laag, als volgens het Trend-scenario, het aandeel wonende arbeidsmigranten ten opzichte van de bevolking in de regio toeneemt.

Figuur 3.4 Prognose wonende arbeidsmigranten t.o.v. bevolking Duin-en Bollenstreek

Prognose wonende arbeidsmigranten t.o.v. bevolking	2024	2030	2035	2040
Prognose wonende arbeidsmigranten				
Prognose: conform scenario WLO-Hoog	7.630	9.600	11.630	14.080
Prognose: conform scenario WLO-Laag	7.630	8.090	8.500	8.920
Prognose: conform trend 2010-2024	7.630	9.940	12.380	15.430
Prognose bevolking				
Prognose bevolking conform WLO-Hoog	197.450	206.100	213.650	221.400
Prognose bevolking conform WLO-Laag	197.450	199.700	201.650	203.600
Prognose arbeidsmigranten t.o.v. bevolking				
Aandeel arbeidsmigranten t.o.v. bevolking conform scenario WLO-Hoog	3,9%	4,7%	5,4%	6,4%
Aandeel arbeidsmigranten t.o.v. bevolking conform scenario WLO-Laag	3,9%	4,1%	4,2%	4,4%
Aandeel arbeidsmigranten t.o.v. bevolking conform trend 2010-2024	3,9%	4,8%	5,8%	7,0%

Behoefte huisvesting

Onderstaande tabel geeft een prognose van behoefte aan huisvesting weer voor arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek voor de periode tot en met 2040. Uit de resultaten komt naar voren dat de behoefte aan huisvesting in zowel het WLO-Hoog als Laag-scenario, als volgens het Trend-scenario tot 2040 in potentie blijft toenemen. Daarnaast komt naar voren dat de behoefte aan huisvesting voor short-stay hoger uitvalt, dan voor mid-en long-stay. Dit komt omdat op basis van de gemiddelde verblijfsduur van afgelopen jaren het aandeel short-stay circa de helft (49 procent) bedraagt. De andere helft (51 procent) wordt ingevuld door mid-en long-stay. Door afronding tellen deeltotalen (mogelijk) niet exact op tot een eerder beschreven aantal.

Figuur 3.5 Prognose wonende arbeidsmigranten en behoefte huisvesting in Duin-en Bollenstreek

Aantal in regio Duin-en Bollenstreek wonende arbeidsmigranten	2024	2030	2035	2040
Prognose: conform scenario WLO-Hoog	7.630	9.600	11.630	14.080
Prognose: conform scenario WLO-Laag	7.630	8.090	8.500	8.920
Prognose: conform scenario trend 2010-2024	7.630	9.940	12.380	15.430
Additioneel aantal: conform WLO-Hoog		**1.970**	**4.000**	**6.450**
Additioneel aantal: conform WLO-Laag		**460**	**870**	**1.290**
Additioneel aantal: conform trend 2010-2024		**2.310**	**4.750**	**7.800**
Verdeling short, mid- longstay op basis van prognose scenario WLO-Hoog:	2024			
Short (<1 jaar)	49%	970	1.960	3.160
Mid (1 tot 3 jaar)	25%	490	1.000	1.610
Long (3 jaar of langer)	26%	510	1.040	1.680
Totaal	**100%**	**1.970**	**4.000**	**6.450**
Verdeling short, mid- longstay op basis van prognose scenario WLO-Laag:	2024			
Short (<1 jaar)	49%	230	420	630
Mid (1 tot 3 jaar)	25%	120	220	320
Long (3 jaar of langer)	26%	120	220	340
Totaal	**100%**	**470**	**860**	**1.290**
Verdeling short, mid- longstay op basis van prognose scenario trend 2010-2024:	2024			
Short (<1 jaar)	49%	1.130	2.330	3.820
Mid (1 tot 3 jaar)	25%	580	1.190	1.950
Long (3 jaar of langer)	26%	600	1.240	2.030
Totaal	**100%**	**2.310**	**4.760**	**7.800**

3.3 Huisvestingssituatie

Werving van arbeidsmigranten

Een groot deel van de arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek is werkzaam via een uitzendbureau en detachering (65 procent in 2024). Een deel komt via georganiseerde wervings-en bemiddelingsprocessen bij een Nederlands uitzendbureau terecht. De uitzendbureaus hebben vaak contacten met lokale

partijen in Polen, Roemenië of Bulgarije, die arbeidsmigranten in land van herkomst informeren over hun werkzaamheden, maar ook over organisatie van huisvesting. Huisvesting wordt soms georganiseerd door het uitzendbureau zelf, maar vaak ook uitbesteed aan een andere huisvestingsorganisatie.

Type huisvesting

Uit gesprekken komt naar voren dat een (relatief groot) deel van de arbeidsmigranten, wonen in reguliere woonwijken verspreid door de regio. Enkele belangrijke genoemde voorbeelden zijn buurten in Noordwijk-Binnen, Noordwijk aan Zee en Noordwijkerhout. Daarnaast werd de Zilk/westkant van Hillegom ook als een locatie genoemd. Er zijn ook een aantal grotere locaties waar huisvesting van arbeidsmigranten in oude(re) hotels wordt georganiseerd. In Katwijk is een locatie waar 64 arbeidsmigranten worden gehuisvest op een bedrijventerrein. Uit gesprekken komt naar voren dat dit huisvestingslocaties zijn, die in de toekomst in theorie (relatief) makkelijk uitgebreid zouden kunnen worden. Alleen uitbreiding is niet (altijd) toegestaan, vanwege het ontbreken van een vergunning.

Vanuit CBS Microdata (2025) komt naar voren dat in 2024 van alle BRP-geregistreerde arbeidsmigranten, 16 procent in een koopwoning woonde waarvan het grootste deel met een WOZ-waarde tussen 200 en 400 duizend euro (9 procent). Ruim 80 procent verbleef in een huurwoning (84 procent). Meestal wordt een woning gehuurd via een werkgever of uitzendbureau of een commerciële huisvester.

Figuur 3.6 Koop/huurverdeling (WOZ-waarde) van BRP-geregistreerde in Duin- en Bollenstreek

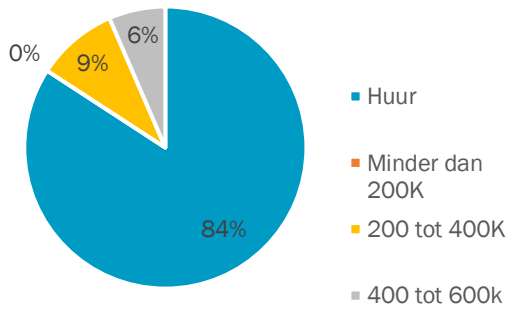

SNF-norm en organisatie van huisvesting

De SNF-norm (Stichting Normering Flexwonen) is in Nederland het kwaliteitskader voor organisaties die huisvesting aanbieden aan arbeidsmigranten. Ondernemingen die worden opgenomen in het SNF-register moeten voldoen aan eisen op het gebied

van ruimte, privacy, voorzieningen, veiligheid, beheer en informatievoorziening[4]. Vanuit huisvesters, uitzendorganisaties en ondernemers wordt aangegeven dat vooral behoefte is aan short-en midstay voorzieningen, omdat een deel van de arbeidsmigranten slechts tijdelijk verblijft in de Duin- en Bollenstreek. Enkele belangrijke woonwensen van arbeidsmigranten die genoemd werden in gesprekken zijn:

- Eigen woning of appartement (inclusief privé slaapruimte), in plaats van gedeelde huisvesting. Volgens Universiteit Tilburg (2023) en OpenEmbassy (2025)[5] vormt dit een belangrijke wensbehoefte[6].
- Voorzieningen in de omgeving, met voorkeur voor supermarkten waar producten (ook) uit land van herkomst worden verkocht.
- Lage woonwerkafstand; woning die zich in de omgeving bevindt van de werklocatie;
- Ondersteuning bij toegang tot maatschappelijke voorzieningen op de huisvestingslocatie, zoals zorg en taal.

Daarnaast geven huisvesters en uitzenders aan dat grootschalige(re) huisvestingslocaties de voorkeur heeft, omdat dit volgens hen voordelen biedt op het gebied van toezicht, veiligheid, leefbaarheid en betaalbaarheid. De gedachte hierbij is dat het toezicht houden op verspreide locaties en regulier wonen in de wijk lastiger is en meer capaciteit vraagt. De vraag naar bedden is (zeer) groot, waarbij men verwacht dat nieuwe locaties meteen in gebruik genomen zullen worden.

Handhaving van huisvesting in Duin -en Bollenstreek

Handhavingsorganisaties in de Duin- en Bollenstreek richten zich op het tegengaan van ondermijnende activiteiten en het bevorderen van een veilige en leefbare samenleving. De taken omvatten een breed pakket aan toezicht- en handhavingstaken, variërend van controles op openbare orde en het naleven van lokale regelgeving en bestemmingsplannen. Samenwerking tussen gemeenten in de Duin- en Bollenstreek is in de afgelopen jaar sterk verbeterd; handhavers trekken vaker gezamenlijk op aangezien problemen rond veiligheid, leefbaarheid en toezicht niet altijd stoppen bij een gemeentegrens.

Uit een gesprek met handhaving Noordwijk komt naar voren dat handhaving rondom huisvesting ook een belangrijk onderdeel is van hun werkzaamheden. In de afgelopen twee à drie jaar zijn meerdere locaties (o.a. reguliere huisvestingswoningen) gecontroleerd op regelgeving, naleving van het bestemmingsplan en veiligheid. Hieruit zijn verschillende overtredingen aangetroffen, zoals het strijdig gebruik van woningen en overtredingen van de regels van de Wet Goed Verhuurderschap.

[4] Norm voor huisvesting arbeidsmigranten
[5] Project: Nieuwkomers in onze gemeente | Gemeente Noordwijk
[6] The housing, living and working conditions of labour migrants in the Netherlands: The results of the 5th labour migrant panel - Tilburg University Research Portal

Daarnaast kwam uit een van de gesprekken naar voren dat een huisvester in de Duin- en Bollenstreek het aantal bedden moest verminderen, omdat het niet in lijn was met het gemeentelijk bestemmingsplan. Er wordt aangegeven dat meerdere huisvesters in de regio met gemeenten in gesprek zijn over het vinden van een alternatieve geschikte locatie, die past bij gemeentelijk beleid.

Daarnaast wordt aangegeven dat er meer capaciteit nodig is om alles te controleren en in beeld te brengen. Nu is slechts een deel van de overtredingen op het gebied van huisvesting zichtbaar in beeld.

Kwaliteit van huisvesting

Per 1 juli 2025 is de SNF-norm veranderd en zijn strengere eisen gesteld aan de kwaliteit van huisvesting (ook conform aanbevelingen Commissie Roemer[7]). Deze aangescherpte regels hebben gevolgen voor iedereen die arbeidsmigranten huisvest. Wanneer een aanvraag voor een nieuwe locatie wordt ingediend, of wordt uitgebreid, dan gelden strengere eisen:

- Het gebruiksoppervlak per bewoner stijgt van 10-12 vierkante meter, naar 15 vierkante meter;
- Eenpersoonskamer wordt de norm; waar voorheen een (relatief) groot deel van de arbeidsmigranten op een tweepersoonskamer sliep, is dat niet meer toegestaan. Er geldt wel een uitzondering: wanneer sprake is van een aantoonbaar duurzame relatie, mag een kamer gedeeld worden met een ander persoon.
- Ontwerp en vergunning eisen meer precisie: de huisvester moet kunnen aantonen dat het gebruiksoppervlak correct is gemeten. Fouten in metingen kunnen (sneller) leiden tot sancties, herinspecties of het afwijzen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning (indien het gaat om een nieuwe aanvraag).

Huisvestingsorganisaties geven aan dat de aanscherpte SNF-normen grote gevolgen hebben voor de hoeveelheid ruimte die nodig is om arbeidsmigranten te kunnen huisvesten. Door de strengere eisen – vooral de norm dat slaapkamers in principe door één persoon worden gebruikt – groeit de ruimtevraag per locatie aanzienlijk. Dit betekent dat de nieuwe, of uitgebreide locaties minder arbeidsmigranten mogen huisvesten en dat deze locaties fysiek groter moeten zijn om aan dezelfde capaciteitsbehoefte te voldoen.

Advies: onderzoek gewenst type huisvesting en uitbreidingsmogelijkheden

Het aantal werkende en wonende arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek is hoog, doordat er een grote vraag is naar arbeidskrachten in onder andere de

[7] Commissie Roemer (2020). Geen tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan. Geen tweederangsburgers

tuinbouw, groothandel, logistiek en daaraan gerelateerde werkgelegenheid. Het aantal werkende arbeidsmigranten is vanaf 2022 afgenomen, maar vanuit de prognoses is de verwachting dat het aantal arbeidsmigranten toeneemt. Dit beeld wordt ook regelmatig in de gesprekken bevestigd, waardoor nieuwe mogelijkheden voor huisvesting gewenst zijn.

Er zijn verschillende manieren om het huisvestingsvraagstuk verder in te richten. Een belangrijke eerste stap is om te onderzoeken welk type huisvesting aansluit bij aard van de vraag en welke locaties binnen de Duin- en Bollenstreek het meest geschikt zijn voor huisvestingslocaties. Waarbij er ook gekeken moet worden of de locatie wenselijk is volgens het gemeentelijk beleid en de omgevingsverordening van de provincie Zuid-Holland. Dit kan bestaand (leeg) vastgoed zijn, maar ook uitbreiding van locaties op bedrijventerreinen of overige bestaande locaties. Bijvoorbeeld locaties die door de gemeente en/of provincie zijn aangewezen als bouwlocaties voor de huisvesting voor arbeidsmigranten. Voor Noordwijk is bekend dat er drie pilotlocaties speciaal daarvoor zijn aangewezen.

4. Impact op maatschappelijke voorzieningen

De Duin- en Bollenstreek kent een aanzienlijk aantal werkende en wonende arbeidsmigranten, voornamelijk werkzaam in de tuinbouw en aanverwante industrieën. Deze groep vervult een belangrijke rol in de regionale economie, maar hun aanwezigheid brengt ook uitdagingen en kansen met zich mee voor maatschappelijke voorzieningen. Denk hierbij aan zorg, onderwijs en taalvoorziening en initiatieven ter bevordering van de sociale integratie. In dit hoofdstuk gaan we in op de impact van de aanwezigheid van arbeidsmigranten op maatschappelijke voorzieningen.

4.1 Welzijnswerk en sociale integratie

In gevoerde gesprekken wordt aangegeven dat in de regio ingezet wordt om arbeidsmigranten (meer) te betrekken in activiteiten die uitgevoerd worden in welzijnscentra en/of buurthuizen. Vanuit het principe dat een buurthuis er voor iedereen is, wordt dus ook meer ingezet op deze doelgroep. Maar het gebruik hiervan door arbeidsmigranten wordt als beperkt gezien. Arbeidsmigranten vormen een diverse groep, maar er zijn enkele gemeenschappelijke kenmerken die van invloed zijn op hun toegang tot en gebruik van welzijnsvoorzieningen. Deze kenmerken hangen sterk samen met hun werkpatronen, verblijfsduur in de regio (en Nederland) en sociale omstandigheden.

Werkpatroon en werktijden

De meeste arbeidsmigranten zijn in de Duin- en Bollenstreek actief in tuinbouw, groothandel en horeca. Arbeid vindt doorgaans plaats in ploegendiensten of gedurende lange(re) dagen, meestal van vroeg in de ochtend tot laat in de middag. Hierdoor vallen hun werktijden samen met activiteiten van veel welzijnsdiensten. Dit betekent dat arbeidsmigranten weinig gelegenheid hebben, indien iemand hier gebruik van zou willen maken, om deel te nemen aan activiteiten die gericht zijn op welzijn en integratie. Regelmatig worden ook in de avonden activiteiten georganiseerd in welzijnscentra, maar ook deze worden beperkt bezocht. Een mogelijk verklaring die ook in de gesprekken naar voren komt hiervoor is dat het na een lange werkdag niet de voorkeurskeuze heeft om hierheen te gaan.

Tijdelijk verblijf en hechte gemeenschap

Een deel van de arbeidsmigranten verblijven slechts tijdelijk in Nederland. Een tijdelijke verblijfsduur zorgt ervoor dat zij minder geneigd zijn om deel te nemen aan

sociale programma's of ondersteuning in bijvoorbeeld welzijnscentra. Daarbij komt ook kijken dat veel arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek afkomstig zijn uit Polen, en een hechte gemeenschap ('eigen Poolse community') vormen waar men elkaar helpt en/of ondersteunt.

Economisch motief

Arbeidsmigranten komen veelal naar Nederland met het primaire doel om inkomen te verdienen. De focus ligt hierdoor op werk en financiële stabiliteit, terwijl welzijnsdiensten vaak als secundair of niet-urgent wordt gezien. Dit kan leiden tot een beperkte vraag naar welzijnsdiensten, zelfs wanneer er sprake is van stress, eenzaamheid of gezondheidsproblemen.

4.2 Onderwijs en taalvoorziening

Internationaal onderwijs en regulier onderwijs

Arbeidsmigranten komen niet altijd alleen naar de Duin- en Bollenstreek; regelmatig komen ook andere familieleden, zoals kinderen, mee. Uit CBS Microdata (2025) komt naar voren dat in 2024 1.095 kinderen van arbeidsmigranten woonachtig waren in de Duin- en Bollenstreek. Circa de helft (48 procent) van deze kinderen was tussen de vier en 12 jaar oud; ruim een kwart (28 procent) tussen 12 en 18 jaar oud. Ook deze kinderen moeten onderwijs volgen, en is het wenselijk om onderwijs te volgen.

Nederland kent een uitgebreid netwerk van internationale scholen, zowel binnen het internationaal georiënteerd basisonderwijs (IGBO) als internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs (IGVO). Dit zijn publiek bekostigde internationale scholen, die jaarlijks relatief hoge schoolgelden kennen. Waar internationale kenniswerkers deze schoolgelden relatief goed kunnen permitteren, geldt dit voor arbeidsmigranten niet. We zien daarom dat kinderen van arbeidsmigranten doorgaans vaker kiezen voor regulier, Nederlandstalig onderwijs. Dit beeld kwam in gevoerde gesprekken naar voren. Zo wordt aangegeven dat kinderen van arbeidsmigranten verspreid over de regio regulier onderwijs volgen.

Internationale onderwijsmogelijkheden buiten Duin- en Bollenstreek

Hoewel de Duin- en Bollenstreek zelf geen internationale school (IGBO/IGVO) heeft, kunnen internationale kinderen terecht in Leiden, Leiderdorp of Oegstgeest, waar de dichtstbijzijnde school is gevestigd. De International School Leiden (ISL) biedt internationaal primair onderwijs voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Uit gegevens van *scholenopdekaart.nl* staat dat in schooljaar 2024-2025 ruim 100 leerlingen ingeschreven stonden. Van alle ingeschreven leerlingen, was een zeer beperkt aantal kinderen woonachtig in de Duin- en Bollenstreek. Deze waren woonachtig in/rondom Katwijk en Teylingen. Voor de internationale school in

Leiderdorp en Oegstgeest is het onbekend hoeveel kinderen woonachtig zijn in de Duin- en Bollenstreek.

Daarnaast kent de regio ook een internationale schakelklas voor nieuwkomerskinderen, waar onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar wordt gegeven die nog maar kort in Nederland verblijven. Uit gesprekken komt naar voren dat vooral kinderen van statushouders gebruik maken van deze voorziening, en in zeer beperkte mate kinderen van arbeidsmigranten.

Taalondersteuningsbehoefte

Arbeidsmigranten die vanuit land van herkomst naar de Duin- en Bollenstreek komen, starten vaak met een (zeer) beperkte tot geen beheersing van de Nederlandse taal. Voor arbeidsmigranten die slechts kort in Nederland verblijven, vormt het leren van de Nederlandse taal in hun ogen geen noodzaak, omdat zij gericht zijn op tijdelijk werk, veelal in sectoren waar weinig taalbeheersing wordt gevraagd. Voor degenen die zich voor langere tijd willen vestigen, of waarvan de gezinnen meestal meegaan, is de noodzaak om (beter) Nederlands te leren meestal groter.

In de Duin- en Bollenstreek worden op verschillende manieren ondersteuning geboden aan internationale personen. Deze ondersteuning bestaat veelal uit laagdrempelige, informele en vrijwillige initiatieven, zoals:

- Taalcafés in bibliotheken, waar vrijwilligers taaloefening aanbieden in een ontspannen setting. Vanuit Noordwijk is bekend dat de gemeente met taalaanbieders werkt aan gericht taalaanbod voor arbeidsmigranten als aanvulling op het bestaande aanbod.
- Huiswerkbegeleiding en taalondersteuning voor internationale of meertalige leerlingen buiten schooltijd;
- Lokale ontmoetingsinitiatieven, vaak ondersteund door maatschappelijke organisaties, waarin taalvaardigheid versterkt wordt.

Ondanks het aanwezige aanbod, komt uit gevoerde gesprekken komt naar voren dat arbeidsmigranten (en kinderen van) hier in beperkte mate gebruik van maken. Enkele genoemde oorzaken hiervoor zijn het werk- en leefritme die niet aansluiten op het aanbod, een tijdelijke verblijfsduur vermindert de motivatie om deel te nemen en informatie over het aanbod bereikt de doelgroep niet altijd goed.

4.3 Zorg

Waar deelname aan welzijnsactiviteiten en onderwijsgerelateerde voorzieningen doorgaans (meer) een keuze is, geldt dat niet voor toegang tot zorg – gezondheidszorg is een basisbehoefte die slecht tot niet kan worden uitgesteld. Dit leidt ertoe dat ook onder arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek het gebruik van zorgdiensten noodzakelijk zijn.

Eerstelijnszorg: tandheelkundige en huisartsenzorg

De aanwezigheid van arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek heeft een grotere impact op de zorg, dan op welzijnswerk en onderwijs. Gebruik van zorgdiensten komt regelmatig voor. Zorgprofessionals geven aan dat een deel van de arbeidsmigranten regulier staat ingeschreven in de praktijk (dit zijn vaak gezinnen met kinderen die hier al langer verblijven in de regio), terwijl een ander deel pas zorg zoekt wanneer klachten direct ingrijpen op het werk. Vaak kan er dan ook niet gewacht worden met het behandelen van de klacht. Het komt hierbij regelmatig voor dat namens de werknemer gebeld wordt door de werkgever of uitzendorganisatie met het verzoek voor het maken van een afspraak. Vaak is dit omdat een arbeidsmigrant minder goed bekend is met het zorgsysteem (en de veronderstelling dat de zorgkosten veel duurder zijn), moeite heeft met de taal of niet weet waar ze zich kunnen melden. De vraag naar zorgdiensten leidt niet regio-brede structurele overbelasting, maar kan wel lokaal van invloed zijn op de zorginstelling. Bijvoorbeeld in het geval van een tekort aan artsen of assistenten, kan een toename als belastend worden ervaren. Tegelijkertijd zijn er ook instellingen, die op zoek zijn naar nieuwe patiënten en graag bereid zijn mensen te behandelen.

'Mobiele zorg' op huisvestingslocaties

In verschillende gesprekken komt naar voren dat sommige huisvesters liever zien dat zorg op locatie wordt aangeboden, bijvoorbeeld via mobiele spreekuren of bezoekteams. Het kan voor arbeidsmigranten soms lastig zijn om zelfstandig naar verschillende zorglocaties te reizen, door werktijden, onbekendheid met het zorgsysteem of dat zij mogelijk andere drempels ervaren (bijvoorbeeld de veronderstelling dat de zorg in Nederland vele male duurder is dan in land van herkomst). Mobiele zorg kan daarom een geschikte methode zijn om rust, overzicht en toegankelijkheid te bieden. Niet iedereen hoeft dan afzonderlijk de weg naar een huisarts of tandarts te vinden, en zorgverleners kunnen op één moment meerdere consulten uitvoeren.

Specifiek voor mondzorg geldt dat tandartsen in de Duin- en Bollenstreek over het algemeen geen dienstrol hebben; acute tandklachten in het weekend bijvoorbeeld worden behandeld op een spoedpost in een ziekenhuis of andere locatie. Arbeidsmigranten die niet tijdens reguliere tijden voor een behandeling komen,

worden naar deze locaties doorverwezen. Klachten die doordeweeks binnenkomen bij de tandartsen, zijn soms wel lastiger in te passen in het bestaande programma.

Conclusie impact op maatschappelijke voorzieningen

De impact van de aanwezigheid van arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek op maatschappelijke voorzieningen verschilt per domein. Deelname aan welzijnsactiviteiten blijft beperkt, vooral door langere werktijden, het tijdelijke en economische karakter van hun verblijf. In het onderwijs maken kinderen van arbeidsmigranten op verschillende locaties gebruik van regulier onderwijs, omdat internationale scholen financieel minder toegankelijk zijn. Hoewel er taal-en ondersteuningsinitiatieven bestaan, maken arbeidsmigranten hier beperkt gebruik van. Op het gebied van zorg is de impact groter. Arbeidsmigranten maken regelmatig gebruik van eerstelijnszorg. Een deel regulier volgens planning, een ander deel pas wanneer klachten hun werk beïnvloeden. Op individueel niveau kan de zorgvraag van invloed zijn op de capaciteit van de zorginstelling, maar het komt niet naar voren dat de aanwezigheid van arbeidsmigranten tot regio-brede overbelasting van zorg leidt. Wel geldt dat de druk op de eerstelijnszorg zal toenemen, wanneer het aantal arbeidsmigranten in een gemeente toeneemt.

5. Economische impact van arbeidsmigranten

In dit hoofdstuk bepalen we de economische impact van (geregistreerde) arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek. Arbeidsmigranten dragen op twee manieren bij aan de regionale economie van de Duin-en Bollenstreek:

- Bijdrage via consumentenuitgaven: arbeidsmigranten dragen bij aan de regionale economie doordat ze een deel van hun inkomen besteden in de regio. Daardoor zorgen ze voor toegevoegde waarde aan de regionale economie. Dit leidt tot meer banen in de Duin-en Bollenstreek.
- Bijdrage via arbeidskracht: arbeidsmigranten dragen bij aan de regionale economie doordat ze actief zijn op de arbeidsmarkt. Bedrijven uit de Duin-en Bollenstreek vragen arbeidskrachten voor productie van goederen en diensten. Arbeidsmigranten vullen deze behoefte voor een deel in en dragen zo bij aan de productie en winstgevendheid van bedrijven in de Duin-en Bollenstreek, en zo aan de regionale economie.

5.1 Bijdrage via consumentenuitgaven

Circa 65 miljoen euro aan bestedingen bij bedrijven

De economische impact van (geregistreerde) arbeidsmigranten bedraagt 65 miljoen euro aan bestedingen bij bedrijven in de Duin-en Bollenstreek. De belangrijkste bestedingen zijn verhuur en handel van onroerend goed, detailhandel en horeca. De totale impact van bestedingen in de Duin-en Bollenstreek bedroeg in 2024 39 miljoen euro aan toegevoegde waarde en ruim 340 banen. Hiervan is 30 miljoen euro een direct effect; 9 miljoen euro indirect.

Figuur 5.1 Economische impact door bestedingen in de Duin-en Bollenstreek

Economische impact	Bestedingen in DB-streek (in mln. euro)	Toegevoegde waarde (in mln. euro)	Banen (in aantal banen)
Arbeidsmigranten die wonen in DB-streek, maar elders werken	€ 18	€ 11	89
Arbeidsmigranten die wonen en werken in de DB-streek	€ 30	€ 18	150
Arbeidsmigranten die wonen buiten de DB-streek, maar werken in de DB-streek	€ 3	€ 1	24
Direct effect	**€ 50**	**€ 30**	**264**
Indirect effect	**€ 15**	**€ 9**	**79**
Totaal	**€ 65**	**€ 39**	**343**

Uitgangspunten model
De economische impact van arbeidsmigranten is berekend met het Decisio Input-Output Model. Enkele belangrijke uitgangspunten die volgen uit het model zijn:

- De economische impact van arbeidsmigranten is berekend aan de hand van daadwerkelijk verdiende inkomens;
- Het bestedingspatroon van arbeidsmigranten is bij benadering gelijk aan niet-internationals;
- Het nettoloon bedraagt circa 90 procent van het brutoloon;
- Bij internationals die in de Duin-en Bollenstreek wonen, landt circa 50% van het nettoloon in de Duin-en Bollenstreek in de vorm van bestedingen;
- Arbeidsmigranten die enkel in de Duin-en Bollenstreek werken, besteden circa 600 euro per jaar aan goederen en/of diensten.
- Indirecte effecten bedragen circa 30% van het totale directe effect.

5.2 Bijdrage via arbeid

Economische impact door arbeidskracht bij bedrijven

Naast de bestedingen hebben arbeidsmigranten ook een economische impact doordat ze werken bij bedrijven in de Duin-en Bollenstreek. Arbeidsmigranten werkzaam in de Duin-en Bollenstreek dragen op de volgende manieren bij aan de lokale economie:

- Arbeidsmigranten genereren circa 620 miljoen aan (direct) toegevoegde waarde voor de economie van de Duin-en Bollenstreek;
- Hiervan resulteert circa 299 miljoen euro in directe (bruto) winsten bij bedrijven die in de Duin-en Bollenstreek gevestigd zijn;
- Daarnaast treedt een indirect effect op, wat resulteert in nog eens 186 miljoen euro aan toegevoegde waarde, waarvan 90 miljoen euro in (bruto) winsten bij bedrijven in de Duin-en Bollenstreek gevestigd zijn.

Figuur 5.2 Economische impact door bijdrage via arbeid

Economische impact	Bruto winst bedrijven in DB-streek (in mln. euro)	Toegevoegde waarde (in mln. euro)
Arbeidsmigranten die wonen in DB-streek, maar elders werken	-	-
Arbeidsmigranten die wonen en werken in de DB-streek	€ 69	€ 143
Arbeidsmigranten die wonen buiten de DB-streek, maar werken in de DB-streek	€ 230	€ 477
Direct effect	**€ 299**	**€ 620**
Indirect effect	**€ 90**	**€ 186**
Totaal	**€ 389**	**€ 806**

5.3 Gehanteerde definities

De economische impact zijn de extra bestedingen die arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek veroorzaken, ten opzichte van het scenario waarin deze personen er niet zijn. Een belangrijk aandachtspunt: hierbij wordt geen vergelijking gemaakt van het effect van arbeidsmigranten ten opzichte van een scenario waarbij de plek van een arbeidsmigrant zou worden ingevuld door iemand met de Nederlandse nationaliteit.

Een beschrijving van enkele gebruikte definities zijn als volgt:

- ***De toegevoegde waarde*** is het verschil tussen de verkoopwaarde en de daarvoor ingekochte goederen en diensten (grondstoffen, huisvesting, toeleveranciers diensten/ondersteuning). Dit staat (bij benadering) gelijk aan de kosten van arbeid, belastingen en winsten.

- ***Bruto winst*** is het verschil tussen de inkomsten uit verkoop minus de kosten van de inkoop (inclusief huisvesting, accountancy, e.d.) en personeelskosten.

- ***Directe effecten*** zijn een rechtstreeks gevolg van de aanwezigheid van arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek. Hierbij kan dus worden gedacht aan hun bestedingen in de Duin-en Bollenstreek, uitgedrukt in euro's en de banen die voortkomen doordat ze in de streek besteden. Daarnaast kan worden gedacht aan werkzaamheden die zijn verrichten bij de bedrijven in de Duin-en Bollenstreek.

- ***Indirecte effecten*** zijn een afgeleide van de directe effecten. De zogenaamde 'achterwaartse indirecte effecten' zijn in beeld gebracht, oftewel de effecten bij toeleveranciers. Bijvoorbeeld: arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek besteden een deel van hun inkomen in de streek, deze bedrijven kopen zelf ook goederen en diensten in (een bakker koopt meel, huurt een pand en heeft een accountant; vervolgens kopen deze bedrijven ook weer goederen en diensten in). De werkgelegenheid bij deze keten van toeleverende bedrijven wordt de achterwaarts indirecte werkgelegenheid genoemd. Dit bereken we via het Decisio input-output model en voor zover deze werkgelegenheid in de Duin- en Bollenstreek landt, wordt dit tot de indirecte werkgelegenheid gerekend.

Bijlage 1: Methodiek

Methodiek

Het CBS verstrekt geaccrediteerde organisaties toegang tot databestanden die worden gebruikt voor het samenstellen van statistieken, de zogenoemde 'CBS Microdata'. Decisio maakt gebruik van deze microdata bij het opstellen van de 'Monitor internationale werknemers'. In deze monitor wordt onder andere ingezoomd op arbeidsmigranten. Voor dit onderzoek koppelt Decisio binnen CBS Microdata contractinformatie van arbeidsmigranten in Nederland aan verschillende persoonsgegevens. Op zowel gemeenteniveau als deels op postcodeniveau biedt de monitor inzicht in:

- Het aantal internationale werknemers dat in een regio woont en/of werkt
- De sector waarin zij werkzaam zijn en hun inkomen
- De duur van economische activiteit in Nederland
- Herkomst, leeftijd en woonvorm

De data beslaat de periode 2010-2024, waardoor zowel de huidige situatie als ontwikkelingen over de tijd inzichtelijk worden gemaakt.

Meerdere doelgroepen in monitor: voorkomen van dubbeltellingen

Vanaf 2022 voert onze Monitor Internationals meer internationale doelgroepen dan alleen de internationale kenniswerkers en arbeidsmigranten. De monitor is verbreed met landelijke gegevens over internationale studenten, internationale zelfstandigen, statushouders en inkomensafhankelijke partners. Om eventuele dubbeltellingen in de uitkomsten te voorkomen is er door ons voor gekozen om personen toe te wijzen aan een doelgroep op basis van hun verondersteld hoofdmotief voor verblijf in Nederland.

Het kan voorkomen dat een persoon in meer dan een van deze definities valt. Bijvoorbeeld iemand die als statushouder naar Nederland is gekomen, werk vindt en daardoor ook internationale werknemer wordt. Om dubbeltellingen te voorkomen corrigeren we dit zodat alle internationals slechts binnen één groep vallen.

We gaan daarbij uit van de volgende volgordelijkheid van verondersteld motief: (1) ontheemde Oekraïner, (2) statushouder, (3) student, (4) kenniswerker/ arbeidsmigrant / inkomensafhankelijke partner / zelfstandige. Ter illustratie: als een internationale student ook een baan heeft naast zijn/haar studie, wordt deze aangemerkt als student en niet als arbeidsmigrant of kenniswerker. Dit komt omdat de student eerder voorkomt in de volgordelijkheid.

Definitie: wie is een arbeidsmigrant?

Een economisch-actieve internationale arbeidsmigrant is een persoon in loondienst bij een in Nederland gevestigde organisatie waarvoor loonheffing is betaald aan de Belastingdienst. Daarnaast geldt dat deze persoon alleen een buitenlandse nationaliteit heeft; oftewel deze persoon heeft niet de Nederlandse nationaliteit.

In de monitor 'Internationale werknemers' maken we onderscheid tussen internationale kenniswerkers en arbeidsmigranten. Voor kenniswerkers wordt een minimale looneis gesteld voor twee leeftijdsgroepen. Alle werknemers die niet aan deze eisen voldoen, worden gerekend tot de groep arbeidsmigranten. De minimale looneis om te bepalen of iemand een kenniswerker of arbeidsmigrant is, bepalen we aan de hand van de IND-normbedragen. In onderstaande tabel staat voor enkele jaren de looneis naar leeftijdsgroep weergegeven.

	2010	2017	2022	2023	2024
< 30 jaar	€ 25.761	€ 28.813	€ 32.197	€ 33.312	€ 35.462
≥ 30 jaar	€ 35.128	€ 39.303	€ 43.908	€ 45.433	€ 48.363

Bijlage 2: Achtergrondcijfers

Aantal arbeidsmigranten naar werkgemeente

Tabel A. Aantal arbeidsmigranten, naar werkgemeente, 2010-2024

	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Jaarlijkse groei (2010-2024)
Hillegom	2.740	1.890	3.325	2.860	3.420	3.155	3.095	2.830	0%
Katwijk	430	455	775	810	915	985	970	965	6%
Lisse	420	300	350	330	385	435	450	445	0%
Noordwijk	2.030	2.440	4.720	3.980	5.800	5.915	4.895	3.785	5%
Teylingen	360	445	665	715	710	740	700	790	6%
Totaal	**5.980**	**5.530**	**9.835**	**8.695**	**11.230**	**11.230**	**10.110**	**8.815**	**3%**

Let op: cijfers zijn niet gecorrigeerd voor exacte werklocatie en mensen die ingeschreven staan op een werklocatie elders maar hier werken (bij een uitzendbureau).
Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata. Groei is de gemiddelde jaarlijkse groei vanaf 2010 tot en met 2024.

Aantal BRP-geregistreerde arbeidsmigranten naar woongemeente

Tabel B. Aantal arbeidsmigranten, naar woongemeente, 2010-2024

	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Jaarlijkse groei (2010-2024)
Hillegom	310	475	590	660	735	700	810	725	6%
Katwijk	410	560	745	725	720	770	785	815	5%
Lisse	510	330	375	355	365	370	405	405	-2%
Noordwijk	575	970	1.390	1.330	1.345	1.350	1.395	1.330	6%
Teylingen	255	340	505	500	500	500	530	540	6%
Totaal	**2.060**	**2.675**	**3.605**	**3.570**	**3.665**	**3.690**	**3.925**	**3.815**	**4%**

Inkomen

Figuur A. Inkomensklassen jaarinkomen arbeidsmigranten de Duin- en Bollenstreek, 2024, naar werklocatie

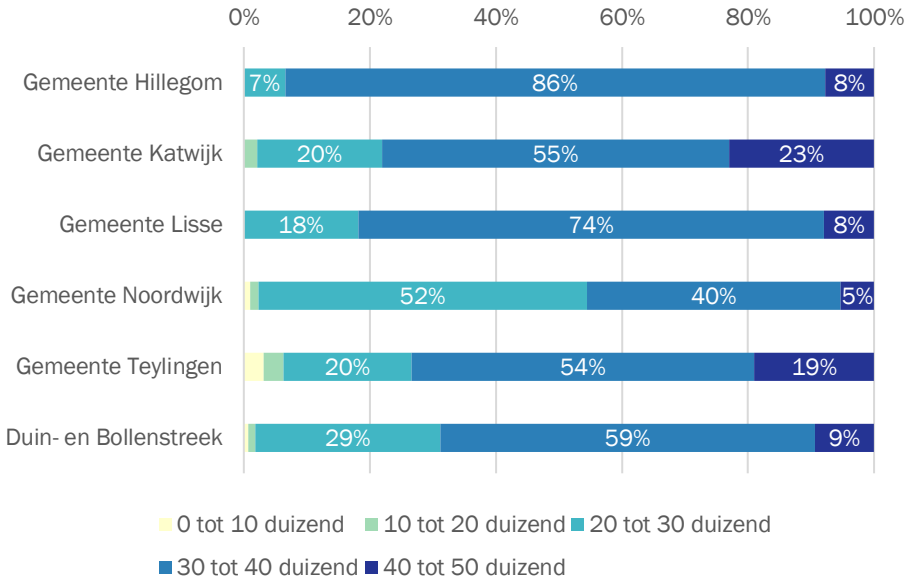

Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata

Herkomst

Figuur B. Top-10 nationaliteiten arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek, 2024, naar werklocatie

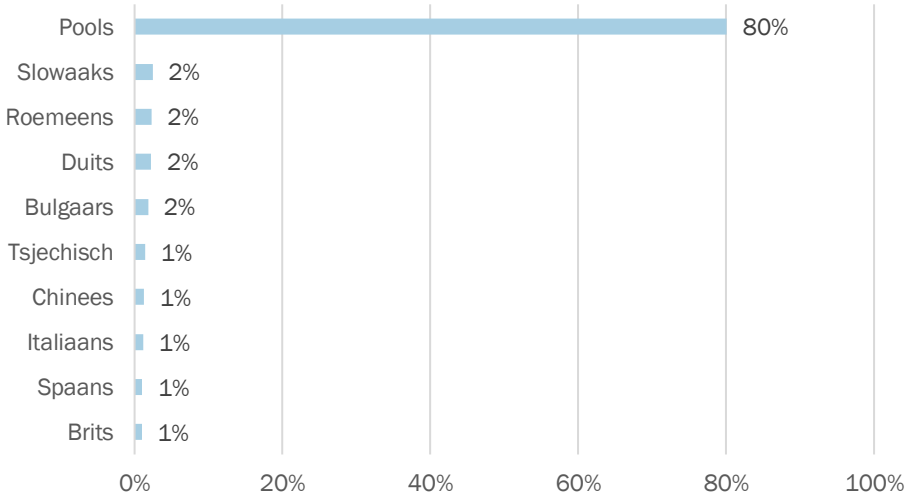

Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata

Figuur C. Meest voorkomende nationaliteiten arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek, 2024, naar werkgemeente

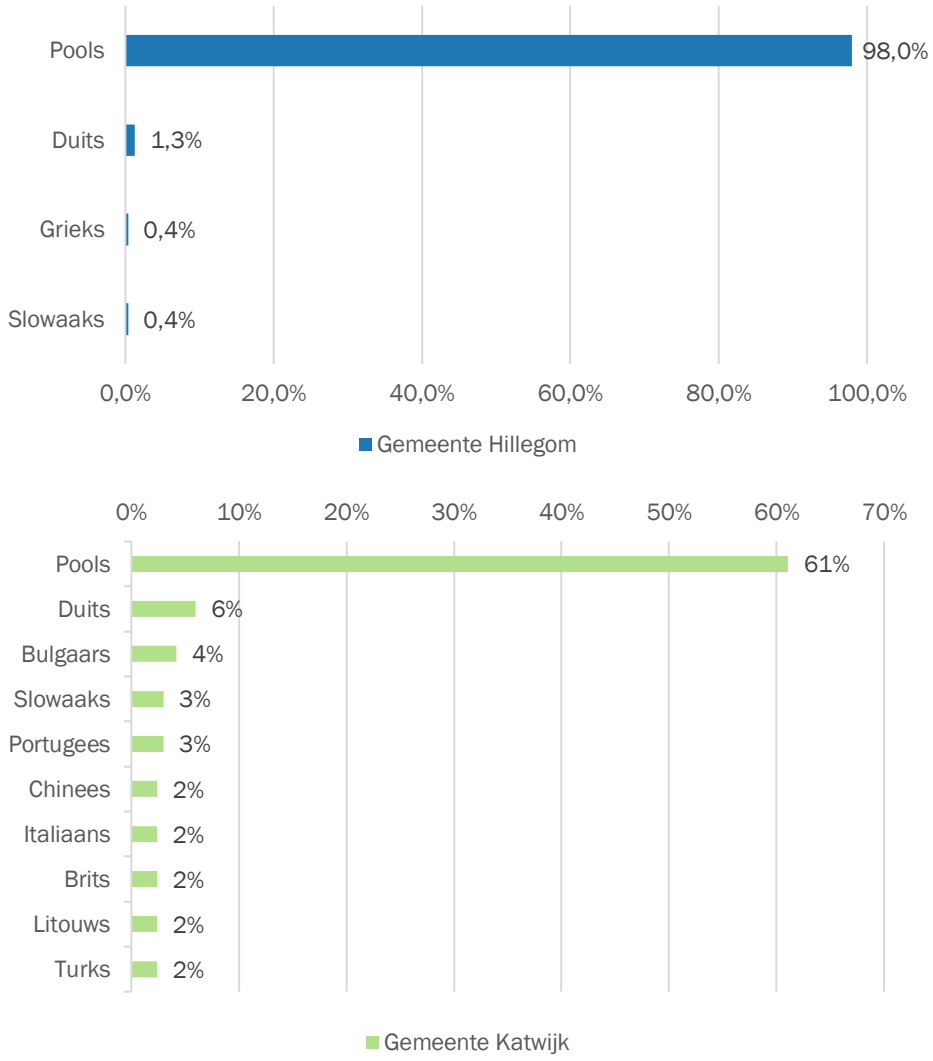

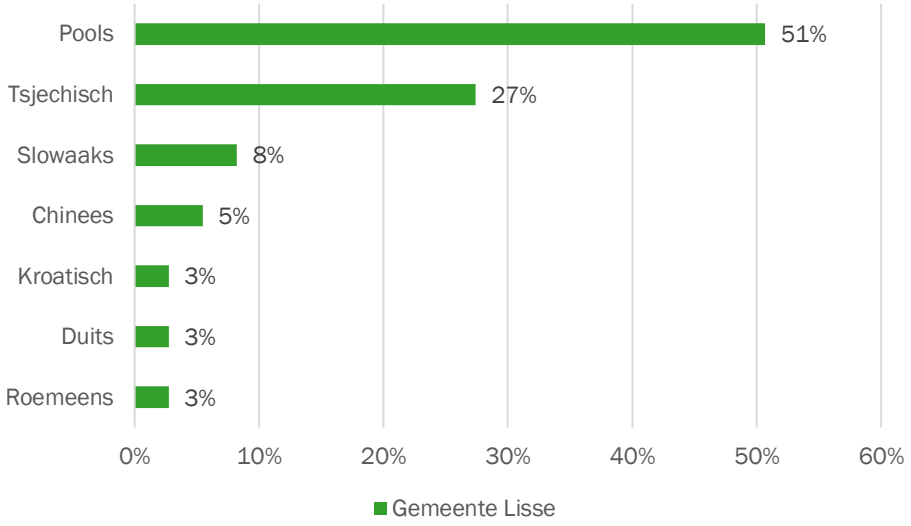
Pools
Tsjechisch
Slowaaks
Chinees
Kroatisch
Duits
Roemeens
51%
27%
8%
5%
3%
3%
3%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
Gemeente Lisse

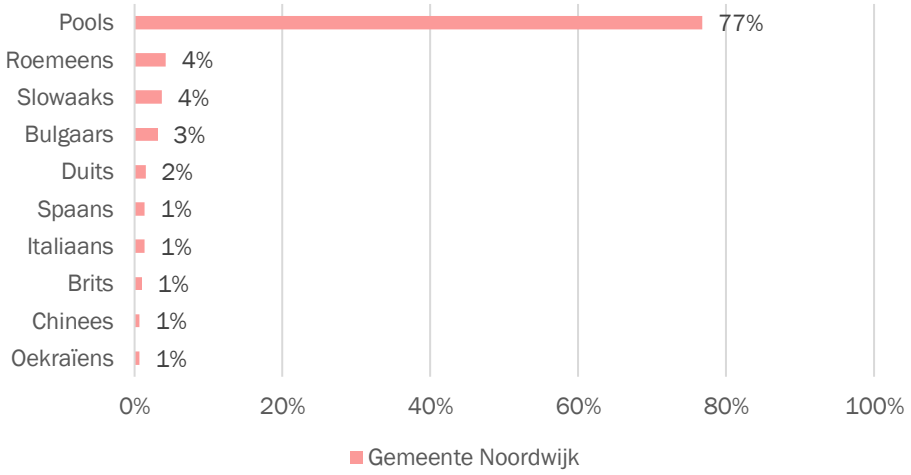
Pools
Roemeens
Slowaaks
Bulgaars
Duits
Spaans
Italiaans
Brits
Chinees
Oekraïens
77%
4%
4%
3%
2%
1%
1%
1%
1%
1%
0%
20%
40%
60%
80%
100%
Gemeente Noordwijk

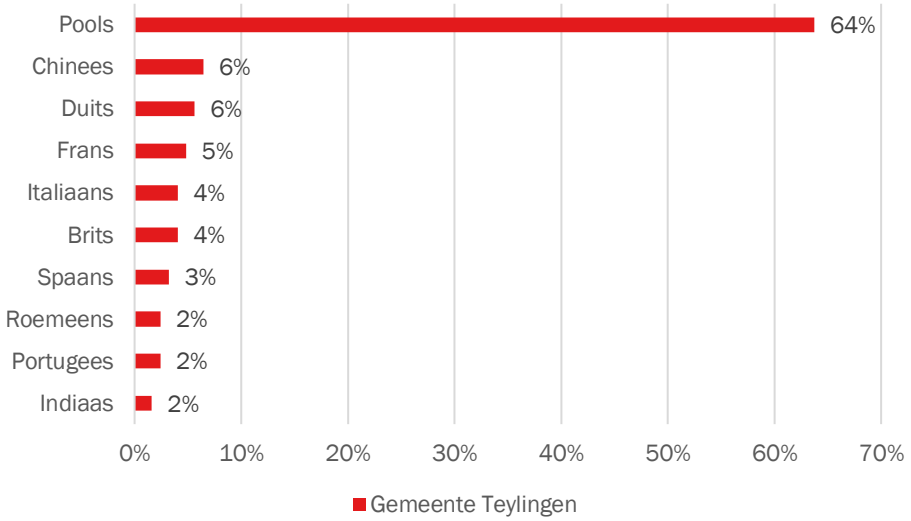

Bedrijfssectoren arbeidsmigranten

Figuur D. Top-10 bedrijfssectoren van arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werken, 2024

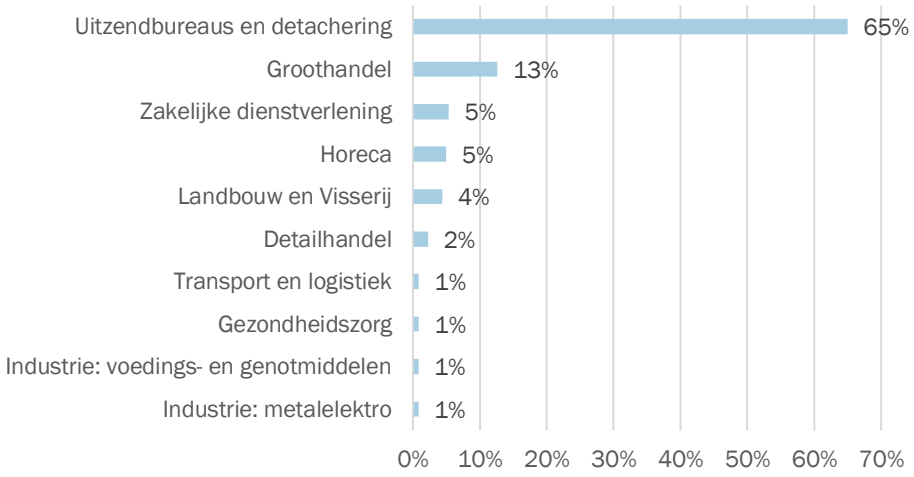

Tabel E. Aantal arbeidsmigranten per bedrijfssector, naar werklocatie, 2024

Bedrijfssector	Aantal	Aandeel
1. Uitzendbureaus en detachering	5630	65%
2. Groothandel	1090	13%
3. Zakelijke dienstverlening, excl. uitzendbureaus en detachering	465	5%

Bron: Decisio (2025), op basis van CBS Microdata

Figuur E. Meest voorkomende bedrijfssectoren van arbeidsmigranten naar werkgemeente in de Duin- en Bollenstreek, 2024, naar werkgemeente

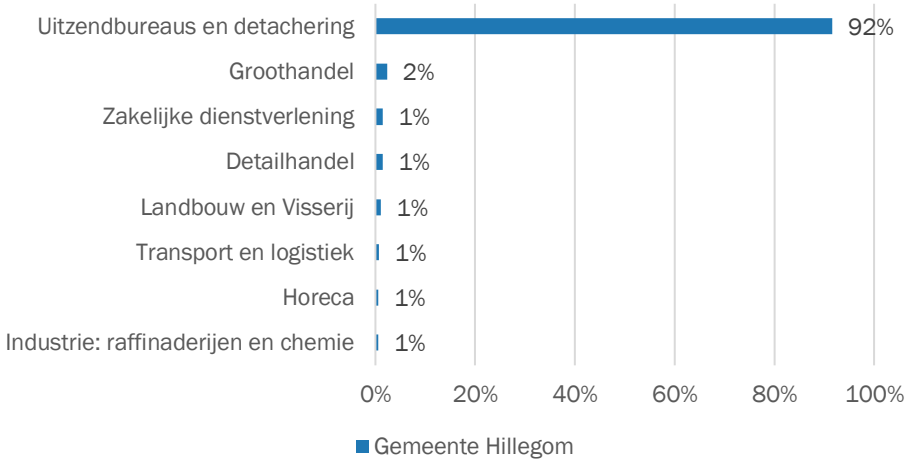

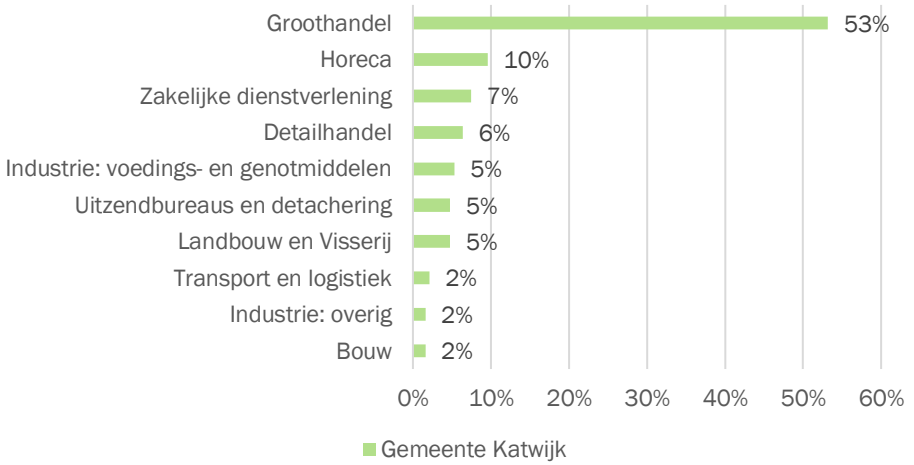

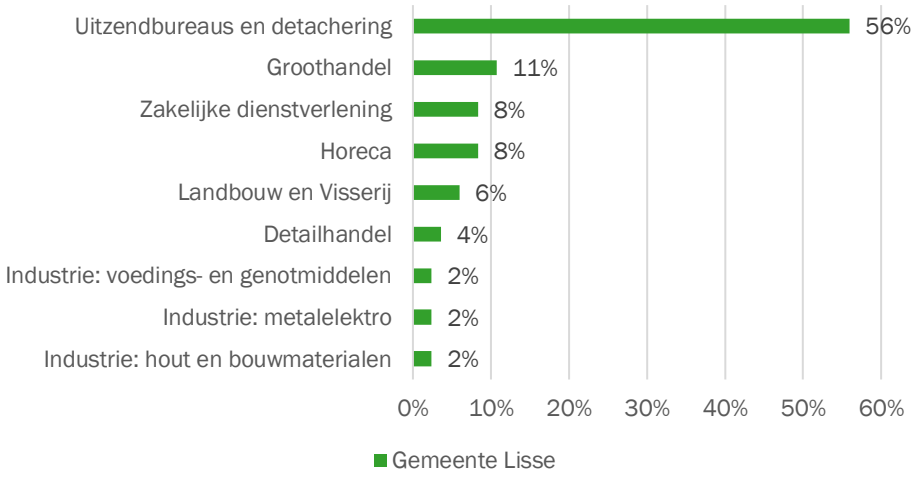

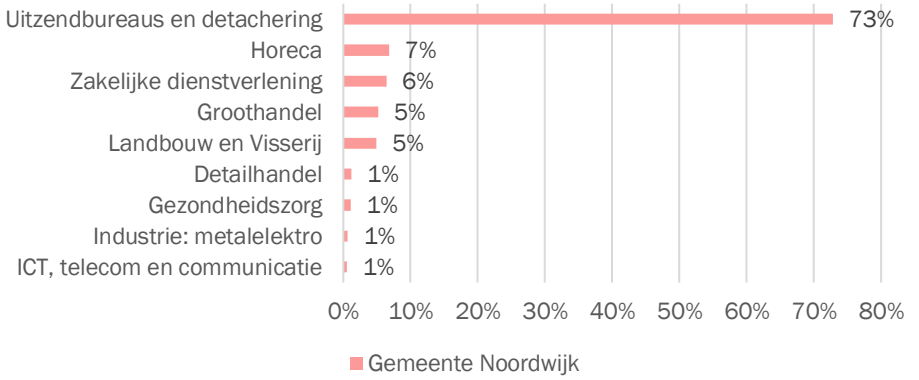

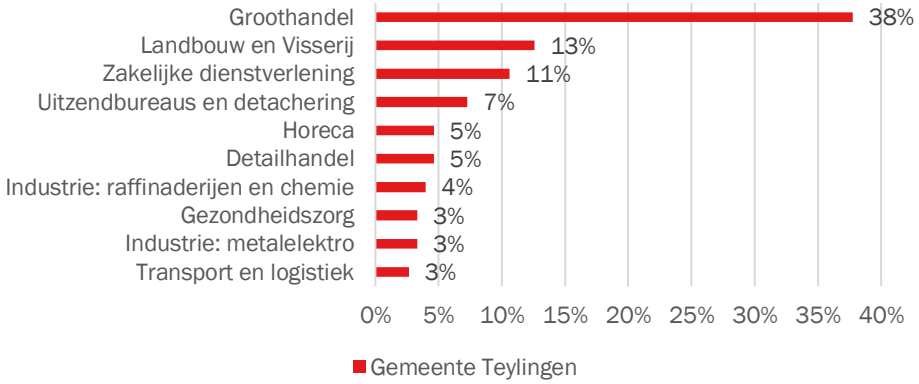

Verblijfsduur van arbeidsmigranten die werken in de Duin- en Bollenstreek[8]

Onderstaande tabellen geeft de verblijfsduur van werkende en wonende arbeidsmigranten in de Duin-en Bollenstreek weer, voor verschillende aankomstjaren. In deze analyse wordt gekeken naar de verblijfsduur (hoeveel jaar blijven ze) van de groep die in een bepaald aankomstjaar (bv. 2016) naar de regio kwamen.

Tabel F. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek werken

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	63%	27%	3%	1%	1%	5%
2017	84%	7%	3%	1%	1%	5%
2018	62%	15%	5%	5%	3%	10%
2019	72%	14%	5%	2%	2%	6%
2016-2019	**68%**	**15%**	**4%**	**3%**	**2%**	**7%**

[8] In dit hoofdstuk is de verblijfsduur gebaseerd op aankomstjaar. Ter illustratie, voor arbeidsmigranten met aankomstjaar 2016 bepalen we welk aandeel van deze arbeidsmigranten minder dan een jaar in Nederland is gebleven, 1 tot 2 jaar, enzovoorts.

Tabel G. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Hillegom werken

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	69%	27%	1%	1%	0%	1%
2017	97%	2%	0%	0%	0%	1%
2018	63%	15%	4%	5%	3%	10%
2019	77%	13%	3%	2%	1%	3%
2016-2019	**74%**	**15%**	**3%**	**2%**	**1%**	**5%**

Tabel H. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Katwijk werken

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	50%	18%	12%	0%	0%	21%
2017	48%	17%	11%	0%	4%	20%
2018	43%	16%	8%	8%	4%	22%
2019	48%	13%	9%	5%	5%	20%
2016-2019	**46%**	**15%**	**9%**	**4%**	**4%**	**21%**

Tabel I. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Lisse werken

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	71%	29%	0%	0%	0%	0%
2017	79%	21%	0%	0%	0%	0%
2018	79%	13%	0%	0%	0%	9%
2019	69%	17%	6%	0%	0%	8%
2016-2019	**75%**	**18%**	**1%**	**0%**	**0%**	**5%**

Tabel J. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Noordwijk werken

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	56%	27%	4%	3%	2%	7%
2017	81%	7%	4%	1%	1%	6%
2018	62%	15%	6%	4%	3%	9%
2019	73%	13%	5%	2%	2%	5%
2016-2019	**67%**	**15%**	**5%**	**3%**	**3%**	**7%**

Tabel K. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Teylingen werken

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	55%	25%	5%	0%	0%	15%

2017	70%	16%	5%	0%	0%	8%
2018	56%	14%	6%	5%	4%	15%
2019	51%	21%	11%	0%	4%	13%
2016-2019	**57%**	**18%**	**7%**	**2%**	**2%**	**13%**

Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek wonen

Tabel L. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek wonen

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	48%	24%	3%	3%	0%	21%
2017	58%	17%	3%	3%	0%	19%
2018	47%	23%	6%	3%	0%	21%
2019	41%	21%	3%	5%	0%	30%
2016-2019	**49%**	**21%**	**4%**	**3%**	**0%**	**23%**

Tabel M. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Hillegom wonen

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	30%	30%	0%	0%	0%	40%
2017	43%	21%	0%	0%	0%	36%
2018	40%	20%	0%	0%	0%	40%
2019	31%	25%	0%	13%	0%	31%
2016-2019	**36%**	**24%**	**0%**	**4%**	**0%**	**36%**

Tabel N. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Katwijk wonen

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	36%	29%	0%	0%	0%	36%
2017	36%	27%	0%	0%	0%	36%
2018	41%	29%	0%	0%	0%	29%
2019	41%	24%	0%	0%	0%	35%
2016-2019	**39%**	**27%**	**0%**	**0%**	**0%**	**34%**

Tabel O. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Lisse wonen

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	0%	100%	0%	0%	0%	0%
2017	67%	0%	0%	0%	0%	33%

2018	29%	29%	0%	0%	0%	43%
2019	43%	0%	0%	0%	0%	57%
2016-2019	**39%**	**22%**	**0%**	**0%**	**0%**	**39%**

Tabel P. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Noordwijk wonen

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	56%	22%	6%	6%	0%	11%
2017	65%	15%	5%	4%	0%	11%
2018	55%	19%	10%	5%	0%	11%
2019	46%	21%	6%	6%	0%	21%
2016-2019	**56%**	**19%**	**7%**	**5%**	**0%**	**13%**

Tabel Q. Verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de gemeente Teylingen wonen

Aankomstjaar	Tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar
2016	60%	0%	0%	0%	0%	40%
2017	44%	22%	0%	0%	0%	33%
2018	33%	33%	0%	0%	0%	33%
2019	33%	25%	0%	0%	0%	42%
2016-2019	**42%**	**21%**	**0%**	**0%**	**0%**	**37%**

Woonlocatie van arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek (op buurtniveau)

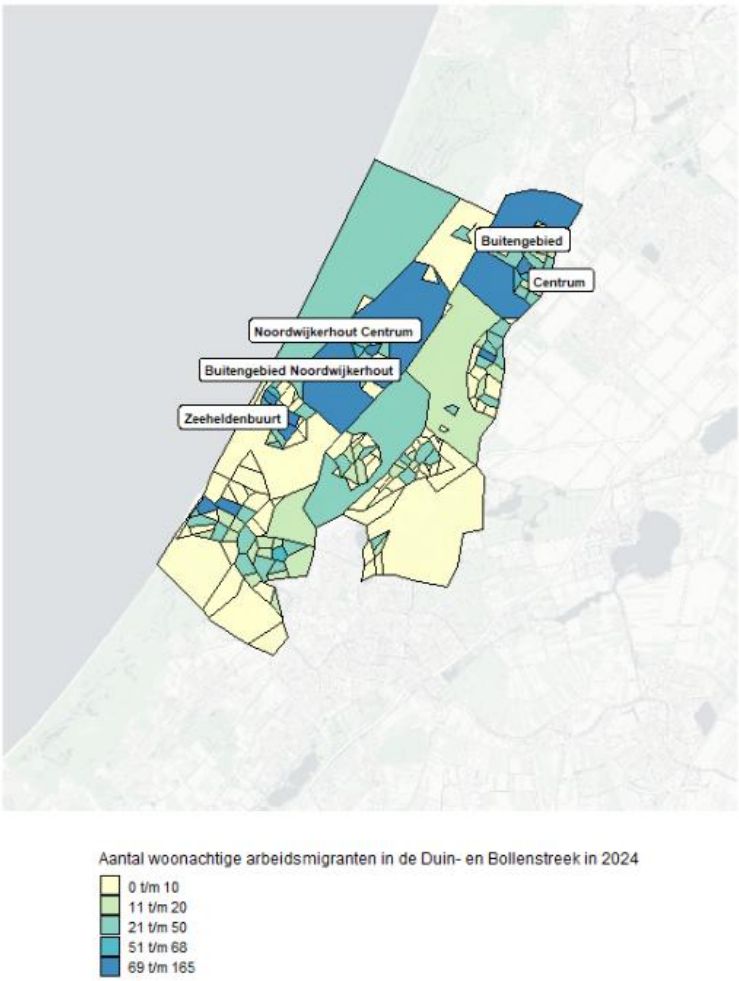

Tabel R: Buurten met meer dan 50 BRP-geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten in de Duin- en Bollenstreek, 2024

Gemeente	Buurt	Aantal geregistreerd woonachtige arbeidsmigranten
Hillegom	Buitengebied	120
Hillegom	Centrum	100
Hillegom	Brouwerlaankwartier	60
Hillegom	Leidsestraat	55
Hillegom	Oranjebuurt	50
Hillegom	Staatsliedenbuurt	50
Hillegom	Weerestein	50
Katwijk	Hoornes-West	80
Katwijk	De Noord	70

Katwijk	Centrum	60
Katwijk	Molenwijk	50
Katwijk	Frederiksoord-Noord	50
Lisse	Blokhuis	70
Noordwijk	Noordwijkerhout Centrum	165
Noordwijk	Buitengebied Noordwijkerhout	120
Noordwijk	Zeeheldenbuurt	100
Noordwijk	Kern Binnen Zuid	80
Noordwijk	Kern Binnen Noord	70
Noordwijk	Kern Zee	65
Noordwijk	Auteursbuurt	60
Noordwijk	Zeeburg	60
Noordwijk	Boerenburg Oost	50
Noordwijk	Victor Zuid	50
Noordwijk	Mossenest Noord	50
Teylingen	De Knip	50

Huishoudenssamenstelling

Figuur F: Aandeel van type huishouden van arbeidsmigranten dat in de Duin- en Bollenstreek woont, 2024

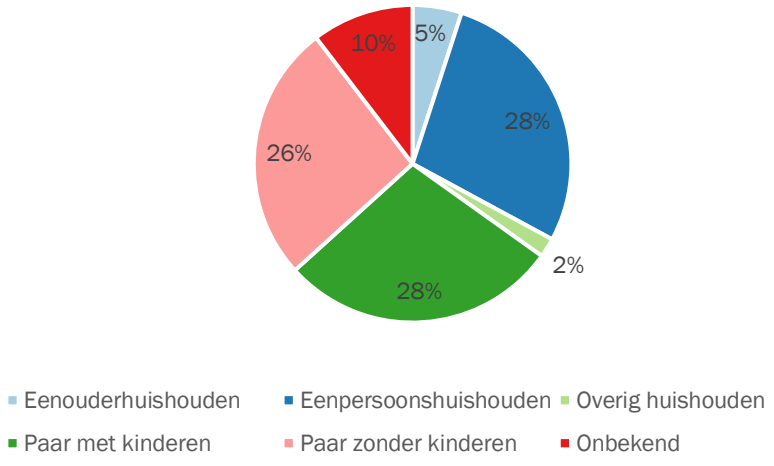

Internationale kinderen van arbeidsmigranten

Tabel T: Kinderen van arbeidsmigranten Duin- en Bollenstreek, 2024

Woongemeente	Aantal kinderen in 2024
Hillegom	195
Katwijk	240
Lisse	125
Noordwijk	350
Teylingen	185
Duin- en Bollenstreek	1.095

Tabel U: Leeftijdsverdeling kinderen van arbeidsmigranten, 2024

	Tot 4 jaar	4 tot 12 jaar	12 tot 18 jaar
Hillegom	18%	47%	34%
Katwijk	29%	49%	22%
Lisse	24%	40%	36%
Noordwijk	22%	49%	24%
Teylingen	27%	49%	24%
Duin- en Bollenstreek	24%	48%	28%